

THEO S O F I A

nr 2 • april 2009 • jaargang 110

In dit nummer:

Waarom zo'n morele zwakheid? • Radha Burnier
Viveka Cudamani, het kroonjuweel van wijsheid • Fay van Ierlant
Witte Lotusdag en wat deze dag betekent • John Algeo
Verkenningen met betrekking tot de leringen van J. Krishnamurti • P. Krishna
Mevrouw Blavatsky en de theosofie • Daniel Ross Chandler
Herontdekken • A. Kannan
De ontwikkeling van geestelijke wilskracht
Kosmische evolutie II
Wie is... Jaishree Kannan

Vrijheid van denken

De Theosophical Society heeft zich wijd en zijd over de wereld verspreid en leden van alle religies zijn en worden er lid van zonder dat ze de specifieke dogma's, leringen en geloofsovertuigingen van hun eigen geloof opgeven. Daarom is het wenselijk het feit te benadrukken dat er geen enkele lering, geen enkele mening is, door wie ook onderwezen of gekoesterd, die in enig opzicht voor enig lid van de Vereniging bindend is, dat er geen lering, mening is die niet vrijelijk door enig lid mag worden aangenomen of verworpen. Instemming met haar drie doeleinden is de enige voorwaarde voor lidmaatschap.

Geen leraar of schrijver, van H.P. Blavatsky tot nu toe, heeft enige autoriteit om zijn leringen of opvattingen op te leggen aan leden. Elk lid heeft evenveel recht om zich te verbinden aan elke school van denken welke hij/zij wenst te kiezen, maar hij/zij heeft geen recht om die keuze aan een ander op te dringen.

Noch een kandidaat voor enig werk, noch enige stemgerechtigde kan onverkiesbaar worden gemaakt of het stemrecht verliezen wegens enige opvatting die hij/zij heeft of wegens het lid zijn van een school van denken waartoe hij/zij zou behoren. Meningingen of opvattingen geven geen recht op voorrechten en kunnen evenmin aanleiding zijn om strafmaatregelen te nemen.

De leden van de 'General Council' vragen elk lid van de Theosophical Society ernstig om deze fundamentele principes van de Theosophical Society te verdedigen, te handhaven en ernaar te handelen, en ook onbevreesd zijn eigen recht te doen gelden op vrijheid van denken en van meningsuiting, binnen de grenzen van hoffelijkheid en rekening houdend met anderen.

THEOSOFIA

Jaargang 110 nummer 2, april 2009
Tweemaandelijks tijdschrift van de
Theosofische Vereniging in Nederland
ISSN 0040-5868

Redactie:

Anne Myrthe Iken,
Elly Kooijman,
Wies Kuiper,
Els Rijnaker (hoofdred.)
Peter Smit

Secretariaat redactie:

Tolstraat 154,
1074 VM Amsterdam

Abonnementen:

Nederland en België voor
2009: € 25,-
Daarbuiten worden verzendkosten extra in rekening gebracht. Administratiekosten bij herinnering bedragen € 5,-
Losse nummers € 4,25
excl. evt verzendkosten.

Zetwerk:

Willy van Vledder
Omslag en kleur:
Richard van Dijk
Druk: A-D Druk bv / Zeist

© 2009

Theosofische Vereniging in
Nederland / Amsterdam

Niets uit deze uitgave mag worden
verveelvoudigd en/of openbaar
worden gemaakt door middel van
druk, fotokopie, of op enig andere
wijze, zonder voorafgaande
toestemming van de uitgever.

Inhoud

Waarom zo'n morele zwakheid? Radha Burnier	47
Viveka Cudamani, het kroonjuweel van wijsheid Fay van Ierlant	52
Witte Lotusdag en wat deze dag betekent John Algeo	58
Verkenningen met betrekking tot de leringen van J. Krishnamurti P. Krishna	62
Mevrouw Blavatsky en de theosofie Daniel Ross Chandler	69
Herontdekken A. Kannan	73
De ontwikkeling van geestelijke wilskracht	77
Kosmische evolutie II	78
Wie is... Jaishree Kannan	79
Verenigingsnieuws	81
Adressen Theosofische Vereniging	87

De Theosofische Vereniging is niet verantwoordelijk voor
enigerlei mening in dit tijdschrift tot uiting
gebracht, tenzij vervat in een officieel document.

The Theosophical Society

De Theosophical Society (waarvan de Theosofische Vereniging in Nederland de Nederlandse afdeling is) is op 17 november 1875 te New York opgericht door H.P. Blavatsky, H.S. Olcott en anderen. Zij heeft haar internationale hoofdkwartier te Adyar, Chennai, India en 49 afdelingen over de gehele wereld.

De Theosophical Society bestaat uit studenten die bij eender welke religie aangesloten kunnen zijn of bij geen enkele. De leden hebben met elkaar gemeen dat ze de drie doeleinden van de vereniging (zie achterkant omslag) onderschrijven, dat ze religieuze tegenstellingen willen oplossen, dat ze mensen van goede wil bijeen willen brengen ongeacht hun religieuze overtuiging en dat zij religieuze waarheden willen bestuderen en de resultaten van die studie met anderen willen delen. Zij zijn niet door een gemeenschappelijk geloof met elkaar verbonden, maar door het gezamenlijk zoeken en streven naar Waarheid. Zij zijn van mening dat Waarheid gevonden kan worden door studie, door reflectie, door zuiverheid van leven en door toegewijd te zijn aan hoge idealen. Zij zien de Waarheid als dat wat de moeite waard is om naar te streven, niet als een dogma opgelegd door een autoriteit. Zij vinden dat een overtuiging het resultaat zou moeten zijn van individuele studie of intuïtie, en niet daaraan vooraf zou moeten gaan, en gebaseerd zou moeten zijn op kennis, niet op aannames. Zij zijn tolerant jegens allen, ook jegens hen die intolerant zijn, niet als een voorrecht om te verlenen, maar omdat ze dat als hun plicht beschouwen.

Zij trachten onwetendheid weg te nemen in plaats van deze af te straffen. Zij zien elke religie als een uitdrukking van de Goddelijke Wijsheid. Zij geven er de voorkeur aan om religies te bestuderen in plaats van deze te veroordelen, om Goddelijke Wijsheid in praktijk te brengen in plaats van mensen ertoe te bekeren. Zoals Waarheid het doel is, is Vrede het wachtwoord.

Theosofie is de belichaming van waarheden die aan de basis liggen van elke religie en waarop geen enkele godsdienst het alleenrecht kan doen gelden. Theosofie biedt een filosofie die het leven begrijpelijk maakt en die laat zien dat de evolutie geleid wordt door rechtvaardigheid en liefde. Zij geeft de dood haar juiste plek, als een steeds terugkerende gebeurtenis die de poort opent naar een voller en stralender bestaan in een leven dat geen einde heeft. Theosofie geeft de wereld de Wetenschap van de Geest terug, door de mens te leren de Geest te zien als zijn werkelijk zelf en zijn denkvermogen en het lichaam als de dienaren daarvan. Theosofie verheldert de geschriften en leringen van religies door hun verborgen betekenis te ontsluiten, en aldus de juistheid ervan aan het denkvermogen aan te tonen zoals de gegrondheid ervan altijd bewezen is in de ogen van de intuïtie.

Leden van de Theosofische Vereniging bestuderen deze waarheden en theosofen trachten ernaar te leven. Iedereen die bereid is te studeren, tolerant te zijn, naar het hoogste te streven en volhardend te werken, is welkom als lid. Het is aan elk lid zelf om een ware theosoof te worden.

Waarom zo'n morele zwakheid?

– Radha Burnier

Men kan zich afvragen waarom de meeste mensen moreel zo zwak zijn. Zelfs goed opgeleide mensen met een goede familieachtergrond vallen ten prooi aan verleidingen, die er voor hen misschien niet eens uitzien als verleidingen.

Als er bijvoorbeeld een groepje mensen over iemand staat te roddelen, hoevelen hebben dan de morele kracht om er niet aan mee te doen; hoevelen zullen hun invloed aanwenden tegen dit ijdele gepraat? Heel weinig. De meeste mensen worden meegesleept met de stroom waarin zij zich toevallig bevinden. Verleiding in de vorm van verlangen naar macht is heel gebruikelijk. Het is bekend dat mensen die zich weten te gedragen en bescheiden zijn daaraan toegeven wanneer zij een positie bereiken van gezag over anderen – mensen zowel als dieren. Dan breidt het verlangen naar macht zich uit en in een crisis zouden zulke mensen wel eens vreselijke dingen kunnen doen.

Volgens verslagen in de media deden zich, toen er een totale chaos veroorzaakt werd door de wervelstorm in New Orleans en duizenden mensen volkomen hulpeloos waren, gevallen voor van verkrachting en crimineel wangedrag. Wat is dat voor iemand die overmand wordt door begeerte in dergelijke omstandigheden van totale

ellende, misbruik makend van hulpeloze mensen? Morele zwakheid van de verwerpelijste soort drijft mensen ertoe zich te buiten te gaan aan dergelijke ontarding.

Verleiding is niet buiten, maar binnein het denkvermogen, zoals Oscar Wilde beseftte toen hij zei: *'Ik kan aan alles weerstand bieden, behalve aan verleiding'*. Maar wij kunnen onszelf innerlijk sterken en zulke trillingen in ons eigen lichaam oproepen dat zij ongewenste krachten van buiten verdrijven en ons moreel en spiritueel beveiligen. Bijna elke dag vallen vervuilende elementen en energieën ieders fysieke lichaam aan, zoals uitlaatgassen, virussen en andere dingen. Alleen mensen met een goede gezondheid hebben de weerstand om deze tegen te gaan. Precies zo zijn de ijlere lichamen (het etherische, astrale en mentale) ook onderworpen aan aanvallen van buitenaf. Omdat deze lichamen elkaar doordringen en op elkaar reageren, heeft elk niveau invloed op wat er in de andere gebeurt, hetgeen verklaart waarom boosheid maagzweren of hoge bloeddruk kan veroorzaken, enzovoort. Tegenwoordig zijn er experimenten om wereldwijd bewustzijn te meten die kunnen bevestigen wat wij theosofisch al lang weten, namelijk dat de som van emoties en gedachten die in de wereld heersen effect kunnen hebben op verscheidene groepen mensen of individuen. Ze dwingen hen tot vriendelijkheid of kwaadwillendheid, ruimhartigheid of bezitterigheid. Wanneer er een golf van emotie is en druk op grote schaal opgelegd wordt aan hen die zwak zijn, dan zijn zij niet in staat weerstand te bieden aan fout handelen. De sociale geschiedenis toont aan dat er verborgen emotionele krachten zijn op het lager astraal niveau die

normaal aardige maar zwakke mensen ertoe kunnen dwingen om wrede, ordinaire of andere onwenselijke activiteiten te accepteren of er aan mee te doen.

Dan is er nog de overheersende kracht van mentale rusteloosheid, die zwakke denkvermogens tot wanhoop drijft en hen ervan weerhoudt rustig te worden. Aangezien het lager denkvermogen zich in het algemeen wentelt in zijn eigen belangrijkheid, zorgt zelfs een lage positie of een of ander etiket of titel ervoor dat mensen denken dat zij beter zijn dan anderen.

Aan de Voeten van de Meester legt duidelijk uit in eenvoudige bewoordingen dat het astraal lichaam 'wil dat u boos bent, scherpe woorden zegt, jaloezie voelt, gulzig bent' enzovoort; en dat 'uw mentaal lichaam zichzelf trots afgescheiden wil voelen'. Maar wij zijn niet onze lichamen. Wanneer wij ons hiervan meer bewust zijn, kunnen wij weerstand bieden tegen vernederende trillingen en worden wij begiftigd met gevoeligheid en zorg voor anderen. De lering van de Boeddha: *'Houd op kwaad te doen. Leer goed te doen'*, impliceert dat wanneer iemand toegeeft aan onjuist handelen, hij geneigd is onverschillig te zijn jegens juist handelen.

Wanneer wij ons belangrijk en superieur voelen, moeten wij eens nadenken over wat nu feitelijk groot is. Kan de uiterlijke persoonlijkheid ooit groot zijn? Vanuit spiritueel oogpunt is het groot wanneer het zichzelf teniet doet en alleen maar een instrument wordt van de hogere spirituele natuur die niet individueel is, niet van mij of van u, maar de universele geest. *Licht op het Pad* leert ons *'Verlang vurig naar macht'*. Dit lijkt een slechte raad, maar zij wordt gevolgd door de verklaring dat de enige macht die de moeite van

het begeren waard is, de macht is als *niets* te schijnen in de ogen van andere mensen. Er is veel morele kracht voor nodig om die staat te bereiken waarin men niet iets wil zijn en men zich er niet toe laat verleiden te denken dat men iemand is. In de *Mahatma brieven* is sprake van ‘duizend en één furiën’ die de pelgrim moet overwinnen – twijfel, scepsis, verachting, afgunst enzovoort. In de boeddhistische traditie worden deze furiën, vuren genaamd, teruggebracht tot woede, gulzigheid en misleiding. Misschien kunnen ze nog verder teruggebracht en opgesomd worden in het woord ‘hebzucht’ – hebzucht naar macht, bezit en genot. Deze drie vormen van hebzucht zijn de basis van waaruit alle kleinere ‘vuren’ voortkomen. Als er bijvoorbeeld hebzucht is, is er ook wedijver, boosheid, afgunst enzovoort. Begeerte naar macht is één van de meest verderfelijke begeerten en begeerte naar bezit en genot kan mensen ertoe drijven afgrijselijke misdaden te plegen.

Dus moeten wij onszelf manieren leren om onze innerlijke integriteit, onze ware aard, te handhaven, en niet neergehaald te worden door de krachten die van alle kanten op ons afkomen – van buitenaf en van binnenuit. De verleiding komt in talloze gedaanten, en het is onze taak om zo’n vlekkeloze zuiverheid en zelfloosheid in onszelf op te bouwen, dat wij van nature, niet alleen als idee, de liefde voor macht, bezit en genot opgeven en gevoeligheid en openheid voor het ware en het goede ontwikkelen.

Wat is vegetarisch?

Een artikel in *The Guardian Weekly* (2-8 september 2005) meldt dat er ‘een revolutie’ kan optreden ‘in kant-en-klaar voedsel waarbij vers vlees groeit

uit dierlijke cellen zonder dat er één enkele koe, schaap of varken voor gedood wordt’. Men zegt dat een techniek, die mogelijk een antwoord vormt op de voedselproblemen in de wereld, uitgelegd wordt in een tijdschrift over biotechnologie.

Wanneer wij ons belangrijk en superieur voelen, moeten wij eens nadenken over wat nu feitelijk groot is.

Men verwacht dat deze techniek stukken vlees zal produceren die in laboratoria gekweekt zijn in plaats dat ze genomen zijn van geslachte boerdierdieren. Onderzoekers proberen spiercellen te laten groeien op ‘enorme vellen die geregeld opgerekt worden om de cellen in beweging te houden terwijl ze groeien’. Dan zouden ze van de vellen afgenomen worden en verwerkt worden tot vleespakketten voor de verkoop. Zij geloven dat dit soort vleesproductie milieutechnisch gezonder zou zijn en dat het ook vrij zou zijn van ziekteverwekkende bacteriën. Zij speculeren er ook op dat vegetariërs vlees zullen accepteren als deel van hun dieet als dieren geen leed wordt berokkend!

Maar wat vertegenwoordigt vegetarisme? Vegetariërs hebben om diverse redenen voor een vleesloos dieet gekozen en hebben verschillende denkbeelden over het vegetarisme. Veel vegetariërs, vooral in het westen, eten eieren of gerechten die met eieren bereid zijn. Op een theosofische conventie vele jaren geleden antwoordde C.W. Leadbeater eenvoudig, toen iemand in het grote gehoor opstond om te vragen of eieren vegetarisch waren: ‘Ik heb nooit eieren aan bomen zien hangen’. Dit antwoord was helemaal in de stijl van

Leadbeater, nauwkeurig en gemakkelijk te begrijpen.

Strikt genomen is geen enkel soort voedsel van dierlijke oorsprong vegetarisch, noch melk noch melkproducten; natuurlijk geen eieren; zelfs geen honing, die veelvuldig gebruikt wordt in ayurvedische medische behandelingen. Wij hebben geen van deze dingen zien voortkomen uit planten! Daarom zijn veganisten de enige zuivere vegetariërs; zelfs de hindoe brahmanen of de strikte jains zijn dat niet.

Alle ware vegetariërs zullen alle middelen verwelkomen die het lijden van de dieren verminderen.

Het vlees dat in het laboratorium geproduceerd wordt kan misschien een enorm aantal dieren die in productieboerderijen gefokt worden behoeden voor een leven in pijn en allerlei manieren van lijden vanaf hun geboorte tot hun dood. Maar wanneer de basis van het vegetarisme het principe is van geweldloosheid of *ahimsa*, hetgeen betekent een diepe overtuiging van de heiligheid van het leven en van elk levend wezen op aarde, impliceert vegetarisme het nooit eten van het vlees van dieren, omdat zij nog steeds overal ter wereld genadeloos worden uitgebuit en gedood. Mededogen was de reden voor geboden zoals 'Gij zult niet doden'.

Mensen die het doden willen rechtvaardigen denken dat deze aansporing alleen van toepassing is met betrekking tot mensen. Recente aanvallen door zogenaamde christenen op niet-christenen en door pseudo-boeddhisten op etnisch verschillende mensen vormen een voorbeeld van hoe religie gebruikt

kan worden om geweld te rechtvaardigen. Zulke mensen reduceren de reikwijdte van het gebod tot een uitverkooren gemeenschap of verdraaien het handig naar eigen tevredenheid. De praktijk van het principe van *ahimsa* of geweldloosheid dat leidt tot vegetarisme vereist aan de andere kant dat het universeel en compromisloos wordt toegepast. Het gebod 'Gij zult niet doden' heeft een kleinere reikwijdte dan de eerste gelofte van de boeddhisten die ook geaccepteerd wordt door alle ware volgelingen van de jain- en hindoeleringen, want laatstgenoemde zijn niet alleen tegen doden maar ook tegen het veroorzaken van enig letsel, zelfs verbaal of mentaal.

In theorie, zoals de onderzoekers die laboratoriumvlees willen produceren graag speculeren, zouden deze mensen misschien laboratoriumvlees accepteren. Maar zij die streng vegetarisch geweest zijn voelen een spontane afkeer van vlees eten, wegens de samenstelling ervan, daar zij geconstrueerd is uit het levende weefsel van voelende wezens; de cellen worden in staat gesteld 'te groeien', dat wil zeggen, zich te vernieuwen. Men kan hiertegen inbrengen dat plantaardige materie ook is samengesteld uit levend weefsel, maar aangezien planten geen zenuwstelsel hebben en geen brein, lijden zij niet de scherpe pijn die dieren doormaken.

De aloude teksten van India vermelden zelfs dat heilige wijzen volledig leefden van vruchten en substanties die helemaal geen vernietiging van plantaardig of dierlijk leven met zich meebrachten. Dit kan natuurlijk niet altijd een praktische mogelijkheid zijn voor gewone mensen die leven in het huidige tijdsgewricht, maar het verminderen van de pijn die men andere dieren aan-

doet tot het *absolute minimum* beperken ligt binnen hun mogelijkheden en is een geschikte basis voor vegetarisme.

Bovendien wil degene die spirituele neigingen heeft de dierlijke hartstochten en neigingen onderdrukken die door het menselijk lichaam en brein in een langdurig proces van evolutie geërfd zijn; vandaar dat zij een dieet vermijden dat trillingen die zich in dierlijke lichamen bevinden, in hun eigen lichaamssysteem inbrengen. Het dierlijk lichaam is sterk geconditioneerd tot overleven en hartstochten zoals angst en verdachtmaking van de vijand, vijandigheid jegens het onbekende, wedijver enzovoort, zijn overlevingsmechanismen. Mevrouw Blavatsky schreef in *De Sleutel tot de Theosofie* dat *‘wanneer het vlees van een dier door de mens als voedsel wordt genuttigd, het sommige van de eigenschappen van het dier waarvan het afkomstig is, fysiologisch op hem overbrengt. Bovendien leert de occulte wetenschap en toont dit haar bestudeerders op zichtbare wijze aan, dat deze “vergroevende” of “verdierlijkende”*

uitwerking op de mens het grootst is bij vlees van de grotere dieren... en het minst wanneer hij alleen plantaardig voedsel eet’.

Vanuit dit standpunt gezien is, als wij geweld en de agressieve wedijver om overheersing, macht, succes enzovoort in de menselijke maatschappij willen verminderen en een vriendelijke en vredige wereld willen opbouwen, een vegetarisch dieet dat helpt bij het elimineren van de trillingen van het beest in de mens, aanbevelenswaardig.

Het is zonneklaar dat laboratoriumvlees, ook al is het geen moord zoals de onderzoekers beweren, geen goed vervangingsmiddel zou zijn voor het vegetarische dieet. Maar alle ware vegetariërs zullen *alle* middelen verwelkomen die het lijden verminderen van de miljoenen dieren, die opgesloten zitten in fokboerderijen en naar afgrijselijke slachthuizen gebracht worden.

Uit: *The Theosophist*, december 2005
Vertaling: A.M.I.

Theosofie is niet wat men in een of ander boek vinden kan.
Wat daarin te lezen valt kan wel juist zijn,
maar theosofie is de wijsheid die opbloeit uit een besef
van Waarheid in haar totaliteit.

Sri Ram, De diepere zin van het leven.

Viveka Cudamani, het kroonjuweel van wijsheid

– Fay van Ierlant

Viveka Cudamani is Sanskriet. In het Nederlands wordt viveka vertaald als: geestelijk onderscheidingsvermogen. Cuda wil zeggen: top. De top, het hoogste onderscheidingsvermogen. Maar ook: de top van het hoofd. Mani is een juweel of een edelsteen. Viveka Cudamani gaat over een geestelijk onderscheidingsvermogen dat zo zuiver en helder is als een edelsteen in een kroon op het hoofd. Vandaar: het kroonjuweel van wijsheid.

Het gaat over een bewustzijn dat gebruik maakt van een denkvermogen dat ontvankelijk is voor de wijsheid die ligt op de universele geestelijke gebieden van bestaan. Daarvoor moet de mens het op de psychische gebieden functionerende dagelijkse denken doorbreken. Het denken neemt dan de zuivere universele werkelijkheid waar en wordt niet meer bepaald door de beperkte, persoonlijk gebonden, zintuiglijke waarneming.

De verhandeling met deze bijzondere titel: Viveka Cudamani, wordt toegeschreven aan Samkaracharya, de voornaamste leraar van een van de vedische filosofische scholen: de Advaita Vedanta. Samkaracharya wordt gezien als een bruggenbouwer tussen de vedanta-filosofie en het boeddhisme. Over de tijd waarin de oorspronkelijke Samkara leefde bestaan verschillende opvattingen. De oosterse traditie houdt het op rond 500 voor Christus zoals ook H.P. Blavatsky in *Collected Writings* (CW XII p.344 en Subba Row) in zijn *Esoteric Writings* (p.50).

De Sanskritist Max Müller houdt het op 788 – 820 na Christus. Maar het gaat dan waarschijnlijk om een opvolger van de eerste Samkara.

De naam Samkara heeft als toevoeging de eretitel charya wat ‘spirituele gids of leraar’ betekent. Men spreekt ook wel van ‘Adi Samkara’. Adi betekent ‘eerste’, om Samkaracharya te onderscheiden van latere Samkara’s in de Advaita Vedanta traditie. Vandaar waarschijnlijk de verschillende opvattingen over de tijd van zijn bestaan.

Advaita Vedanta is een van de zes vedische scholen van India, gesticht door Badarayana of door Vyasa rond 1400 voor Christus (vyasa betekent ook: samensteller, compiler). Advaita wil zeggen: niet-tweeheid, de non-dualistische school van de Vedanta. Vedanta betekent: conclusie, eindtekst (anta is eind) van de Veda’s, uitgedrukt in de Upanishads.

Advaita Vedanta gaat uit van één fundamentele absolute Werkelijkheid die ten grondslag ligt aan en zich uitdrukt in het hele universum. Advaita Vedanta geeft aan dat onze blik op de wereld onjuist is als we de ene absolute Werkelijkheid, de oorzaak van al het bestaande, niet waarnemen.

De Engelse tekst van de *Viveka Cudamani* hebben we onder meer te danken aan de theosoof Mohini Chatterji die in 1932 de Sanskrit tekst in het Engels vertaalde (*Viveka-Cudamani*. TPH Adyar). In het Nederlands verschenen meerdere vertalingen waarvan de laatste in oktober 2001 uitkwam, getiteld *De rede als bekroning* door Paul van Oyen. Paul van Oyen is een discipel van Shri Bharati Tirtha, een goeroe met een Advaita Vedanta school in Zuid-India. Het commentaar van Van Oyen gaat uit van het

gedachtegoed van de school van Shri Bharati Tirtha.

Om het zuivere onderscheiden tussen werkelijkheid en illusie mogelijk te maken begint de Viveka Cudamani met het aangeven van de vier eigenschappen die nodig zijn voor de zogenaamde Zelfrealisatie in vers 17-20.

Illusie wil zeggen: het niet waarnemen van de geestelijke potentie die zich in de materie uitdrukt. Men ziet slechts de beperkte uitdrukking van de zintuiglijke waarneming. De vier eigenschappen die voor dat waarnemen nodig zijn geeft de Viveka Cudamani als volgt aan: 1. De geestelijke oorzaken te kunnen waarnemen achter hun uitdrukkingen in de gebieden van materie (viveka). 2. Ongehechtheid of het los laten van verlangen naar bezit en emotionele opwindings. 3. Rustig en kalm gedrag door het ontwikkelen van de juiste eigenschappen die besproken worden in vers 22 tot 29. 4. De wil en het verlangen om ware vrijheid te bereiken en het (geestelijk) Zelf te kennen.

Over de juiste gedragseigenschappen zeggen vers 22 tot 29 het volgende: *Begin met een onverstoorbare concentratie, laat je niet afleiden door je zintuigen of door je lichaam. Ga niet in op de afleidingen of verstoringen van het denken. Verdraag pijn en verdriet zonder het te verdringen of je er door te laten overheersen. Pak dan de leringen in de geschriften aan met vertrouwen en zonder afleiding. Het denken kan zo voortdurend gericht worden op het Ene Beginsel in al zijn uitdrukkingen.*

In de Viveka Cudamani komen het waarom, het hoe en het resultaat van het onderscheiden en waarnemen van dat wat er werkelijk aan de orde is voortdurend naar voren. Het gaat niet over vereisten die opgelegd kunnen

worden. Je moet het gaan ontdekken als je serieus, je motivaties voortdurend onderzoekend, aan de gang gaat met dat groeiend geestelijk onderscheidingsvermogen en het gaat toe-passen in je leven. Dat begint al in de verzen die we als een introductie zouden kunnen zien: vers 1-72.

Viveka Cudamani gaat over een geestelijk onderscheidingsvermogen dat zo zuiver en helder is als een edelsteen in een kroon op het hoofd.

In vers 1 begint de lering met het buigen voor de enige ware leraar die Govinda wordt genoemd. Govinda is een van de vele namen voor het goddelijke Brahma, die de enige ware leraar is. Die leraar wordt vertegenwoordigd in de mens door het goddelijk beginsel: atma. Atma kennen we uit het schema van de zevenvoudige samenstelling van de mens als het hoogste, geestelijke, universele beginsel (H.P. Blavatsky, *De Sleutel tot de Theosofie*. p 84/85). Het buigen geeft aan dat nederigheid vanaf het begin noodzakelijk is. Het doel van een geboorte als mens, een wezen met geestelijke beginselen, die de mogelijkheid geeft tot geestelijke ontwikkeling, wordt direct kernachtig aangegeven in vers 5: *'Wie is er op deze bezielde aarde meer dood dan hij die een menselijke incarnatie heeft bereikt en dan als een gek achter zelf-zuchtige doelen aanjaagt?'* Dit komt na vers 4 waarin wordt aangegeven dat iemand die met moeite een menselijke incarnatie heeft bereikt en de geschriften is gaan begrijpen door de desillusies van het leven zelfmoord pleegt als hij nog steeds achter illusies aanjaagt.

Vers 8 en 9 hebben het over de wijze mens die streeft naar zijn redding door

het loslaten van zijn begeerte naar uiterlijke dingen en die op zoek gaat naar zijn ware leraar, het geestelijke Zelf. Hij redt zijn ziel door het verkrijgen van het juiste onderscheidingsvermogen via het pad van yoga. In Advaita Vedanta slaat dat 'pad van Yoga' op jnana yoga, afgeleid van *Dhyana*, de zevende stap van het achtvoudig yogapad in de school van Patanjali en een van de paramita's, de deugden van het boeddhisme; dhyana van dhyān: wijsheid, goddelijke kennis. Het geeft een denkvermogen aan dat de werkelijkheid schouwt, waarneemt, kan ontvangen en open staat.

Het menselijk denken is pas ten volle gerealiseerd als het zichzelf geestelijk laat verlichten en daardoor andere denkvermogens kan verlichten als het denkvermogen één functionerend geheel is geworden in dienst van een bewustzijn dat de Werkelijkheid waarneemt. In vers 9 redt men dan zijn ziel die verdronken was in de zee van een door de materie bepaald bestaan.

Vers 13 zegt dat de ware kennis van iets verkregen wordt door waarneming, onderzoek en onderricht en niet door het geven van aalmoezen of het inhouden van honderd ademhalingen.

Voor 'ware kennis' zijn de bovengenoemde 4 vereisten met de inbegrepen gedragseigenschappen nodig en dat komt ongeveer op het volgende groeiproces neer: Het groeiend onderscheidingsvermogen geeft inzicht in en ontmaskert het materie-gebonden denken waardoor begeerteloosheid kan ontstaan. Het denken en de zinnen worden steeds minder door het rumoer van buiten af beïnvloed en emotioneel gehinderd. Er ontstaat een groeiend verlangen naar de rust en evenwicht van een leven in heelheid en wijsheid.

De nadruk op de vier vereisten zegt eigenlijk dat het denkvermogen twee kanten op kan met de leringen. Zonder de vereisten kan het denken doorgaan met het dienen van zichzelf door egoïsme en persoonlijke ambitie. Een leven in heelheid en wijsheid wordt daardoor echter niet bereikt.

De lering gaat ongeveer vanaf vers 70 over in instructie. Vers 70 zegt dat het begin ligt bij het juist te leren luisteren. Luisteren, zodat het gehoorde ongeblokkeerd kan overgaan in realisatie. De wijze student wijdt zichzelf in nederigheid aan de dagelijkse studie van de wijsheidsgeschriften en aan reflectie en meditatie over de daarin gevonden waarheden. Hij verlost zichzelf van onwetendheid en zal uiteindelijk de liefde-wijsheid van de inwonende boeddha-natuur in dit aardse bestaan ervaren door zijn eigen leraar te zijn, als hij inderdaad de leringen in praktijk omzet.

In de Indiase filosofische scholen zoals in de Samkya en in de Yoga Sutras van Patanjali worden drie stoffelijke eigenschappen genoemd waar ook de *Viveka Cudamani* gebruik van maakt. Zij zijn bekend onder het begrip: 'de drie guna's' van guna: eigenschap, hoedanigheid. Je kunt ze vergelijken met de elementalen, de stoffelijke krachten die te maken hebben met de samenstelling van de stoffelijke gebieden van bestaan. De drie guna's zijn: *tamas* van de wortel *tam* wat verstopping, uitputting, zonder beweging betekent; *rajas* van de wortel *raḍj* wat verkleurd, rood worden betekent, in hoge activiteit; *sattva* van *sat*, staat van zijn, wat slaat op een toestand van evenwicht tussen het stoffelijke en het geestelijke beginsel in dingen of toestanden wanneer vorm en energie in evenwicht trillen.

Wat betekent dat voor de mens wiens stoffelijke beginselen deel uitmaken van het gebied waar de guna's hun spel spelen? Vers 106 wijst ons op het ikmakend beginsel van het materiegericht denken dat meespeelt met de guna's die in vers 112 met name worden genoemd. Het spel wordt zo uitgelegd: *tamas* ontstaat bij totale inwikkeling in de materie, geen enkel onderscheidingsvermogen, totale identificatie met het stoffelijke bestaan dat het hele leven conditioneert en bepaalt. *Rajas* is het gevolg van de conditionering van *tamas*. Je zou kunnen zeggen: *tamas* pakt je in waardoor *rajas* bewerkstelligd wordt. *Rajas* is dan ook woede, nijd, jaloezie, arrogantie, ruzie, zenuwachtigheid, burn out, depressie, het niet aankunnen van de psychische materie die overheerst als gevolg van de gebondenheid aan die materie. *Sattva* ontstaat als *tamas* en *rajas* in evenwicht zijn, als de materie werkt in zijn eigen energie, niet stilstaat als bij *tamas* en niet doordraait als bij *rajas*. Elk van de vier stoffelijke gebieden in de mens heeft zijn eigen *sattva*, ofwel zijn eigen punt van evenwicht. Vanuit dat punt van evenwicht in het denken kan het bewustzijn doorbreken naar het volgende gebied (zie weer de zevenvoudige samenstelling van de mens uit *De Sleutel tot de Theosofie*). Het ontwikkelingspatroon van het menselijk bewustzijn loopt als volgt: van *tamas* naar *rajas* naar *sattva* op de stoffelijke gebieden. Daarin speelt het groeiend onderscheidingsvermogen de cruciale rol. Het is *rajas* (snel trillende materie) die *tamas* (trage materie) naar *sattva* (evenwicht) voert. Omdat *rajas* twijfel zaait en het onderzoek in gang zet is dat de manier om tot onderscheiden te komen. Het is een zich

steeds herhalend noodzakelijk zoekproces naar evenwicht, totdat er doorbroken kan worden naar de gebieden van het universele denken.

Waarnemend vanuit die geestelijke beginselen kan het noodzakelijke spel van de in de stof spelende guna's doorzien worden: daar ligt het geestelijk onderscheidingsvermogen. Door steeds vragen te stellen bij je eigen meningen en die van anderen kom je tot groeiend inzicht. De verzen wijzen op het sattva, het evenwicht van geest en materie op de verschillende stoffelijke gebieden van bestaan. Het begint met orde en regelmatigheid in je leven, zelfcontrole, de wens voor bevrijding uit het door emotionele aantrekking en afstoting bepaalde leven en de onthouding van kwaad. Het pure sattva, het evenwicht van de geestelijke gebieden geeft ervaring van het geestelijke zelf en daardoor grote rust en vertrouwen, tevredenheid, opgewektheid en grote concentratie en inzicht.

De verzen vanaf 127 gaan diep in op deze staat van zijn, waarbij de illusies ook als illusies worden waargenomen.

Het kostbaarste deel van de *Viveka Cudamani* begint bij vers 250. Daar komt het veel aangehaalde '*Tat tvam asi*' aan de orde, ook wel bekend uit de Upanishads. In het Nederlands wordt het vertaald als: Dat zijt gij, of Gij zijt dat. Het gaat over de identiteit van Brahman en Atman, over de eenheid tussen het universele Brahman (het Ene Beginsel) en het individuele atman dat het universele verbindt met het individuele via zijn voertuig buddhi in de mens.

Vers 252: '*Geef het foute ikbegrip op dat je hebt gevormd en begin te begrijpen door je gezuiverde denken dat jij, Atman dat subtiele, zelfbestaande Brahman bent en dat is perfecte kennis*'. Dan

volgen de verzen 254-263 als 10 meditaties over het begrip 'That thou art', 'Gij zijt dat'. Vers 255: *Weet dat gij Dat zijt: Brahman onbekend met kaste – wereldlijke wijsheid, familie en clan, geen naam hebbend, geen vorm, geen eigenschappen of gebreken, boven tijd, ruimte en bewustzijnsbegoocheling.*

Vers 256: *Weet dat gij Dat zijt: Brahman die de allerhoogste is, niet binnen het bereik van spraak maar die gekend kan worden door het oog van pure wijsheid. Dat is zuiver, absoluut bewustzijn, het eeuwig zijnde.*

Vers 277 begint met aan te geven dat het denken, als het sterk wordt door zich te richten op Atman, al het verlangen naar uiterlijke dingen opgeeft. Als al die verlangens helemaal zijn uitgeput, ligt de weg naar de realisatie van Atman (Zelfrealisatie) open. Het grootste obstakel voor het ervaren van eenheid wordt aangegeven als '*ahamkara*', ikheid, egoïsme. Zolang het 'ik' overheerst, kun je alle hoop op bevrijding laten varen. Egoïsme wordt verzeleken met een slang met drie koppen. Die koppen zijn de drie guna's. De drie koppen kun je afhakken met het zwaard van spirituele kennis, zegt vers 303. Vers 310 geeft echter aan dat, alhoewel je de drie koppen denkt te hebben afgekappt, ze steeds weer zullen proberen om aan te groeien, omdat het uiterlijke leven zo veel afleiding biedt dat je er weer in meegaat. Het gaat dan over de '*Vasana's*', de gewoonte tendensen die onbewust zijn blijven hangen in de vier materie gebonden menselijke voertuigen op de vier stoffelijke gebieden van bestaan, waar we gewoontegetrouw toch weer gebruik van maken. Dat moet herkend en aangepakt worden. Automatisch handelen en het hebben van angstige gedachten zijn gevolgen van het functio-

neren in gebondenheid en zij verdwijnen als de aspiratie gericht wordt op geestelijke vrijheid. We schijnen de behoefte aan commotie en emotionele opwindning echter heel moeilijk los te kunnen laten. Vers 321: *Overstijg de zintuigelijke wereld en realiseer de ene waarheid die vol is van vrede en geluk en de uiterlijke en innerlijke voertuigen beheerst. Breng zo je tijd door terwijl je je karma uitwerkt.*

Vers 323 waarschuwt: *Voor de wijzen is er geen groter gevaar dan onoplettendheid. Het is de oorzaak van illusie waaruit afgescheiden ikheid voortkomt en daaruit volgt slavernij die dan weer pijn veroorzaakt.*

Er wordt gezegd dat er zelfs wijzen zijn die egocentriciteit die door gewoonte sterk is geworden niet kunnen vernietigen. Het is ik-gerichtheid die door ambitie naar macht en materie vele geboorten veroorzaakt.

H.P. Blavatsky laat in CW VIII p.127 de innerlijke stem steeds roepen: *'Forget thyself. Beware lest thou become self-concentrated and the giant weed of spiritual selfishness take firm root in thy heart; beware, beware, beware!'* (*Vergeet jezelf. Pas op zodat je niet op jezelf geconcentreerd raakt en het grote onkruid van het geestelijk egoïsme wortel schiet in je hart; pas op, pas op, pas op!*). Hier ligt de grote en meest belangrijke waarschuwing voor het gevaar van geestelijke ontwikkeling zonder de nodige vereisten en de aangegeven gedragseigenschappen.

De laatste verzen gaan over de veranderingen in het denken die we kunnen ondergaan zoals in Vers 502: *Het voertuig komt en gaat, het verwekt karma en de gevolgen worden ondergaan maar het wordt oud en gaat dood terwijl het Zelf blijft als een machtige berg.*

Vers 519: *Ik dwaalde rond in het droomwoud van geboorte, ouderdom en dood voortgebracht door misleiding, bang gemaakt door de tijger van egoïsme en ikheid, maar ik ben wakker geschud.*

Vanaf vers 522 tot vers 535 volgt een beknopte herhaling van de essentiële leer over het ontwikkelen van Viveka Cudamani, waarna de verzen 536-563 de vreugde van zelfrealisatie bezingen. 538: *Zoals een kind dat geen pijn of honger heeft zijn spel speelt, zo geniet de wijze van zijn geluk, vrij van het 'ik' en het 'mijn'.*

Vers 570-575 komen tot iets van een climax.

570: *Gebondenheid en bevrijding komen voort uit de betovering van illusie. Zij bestaan niet in de geestelijke gebieden.*

576: *Het opperste en meest mysterieuze uit de leringen van de Vedas is nu onthuld. Geef het door aan hen van wie het denken vrij is van verlangens, aan hen die zich richten op bevrijding en zie toe dat zij er over nadenken.* (Dus niet aan iedereen)

De Viveka Cudamani is een waar kroonjuweel van wijsheid. Of we er iets mee kunnen en willen ligt aan ons. Begin bij jezelf, zeiden ook de Grieken. De leringen van de Viveka Cudamani zijn niet uniek, maar de 'alles of niets' benadering die kenmerkend is voor de helderheid van oosterse wijsheidsgeschriften is heel sterk aanwezig. Alles of niets slaat vooral op de toepassing in het dagelijks leven. Zonder dat blijven leringen leringen.

Documentatie:

Viveka Cudamani. Mohini M. Chatterji, TPH Adyar; *The Pinnacle of Indian Thought.* Ernest Wood. Quest Books, TPH Wheaton.

Witte Lotusdag en wat deze dag betekent

– John Algeo

Witte Lotusdag is een datum op de kalender, maar het is ook een heilig tijdstip.

Een gedenkdag

De datum 8 mei op de kalender herinnert ons er als Witte Lotusdag aan dat H.P. Blavatsky (H.P.B) op die dag is overgegaan van het verdriet, de pijn en de bezoeken van deze wereld naar een toestand van hoger leven, licht en liefde. De verjaardag van de dood van HPB werd benoemd door haar theosofische tweeling, Henry S.Olcott. De kolonel vermeldt de oorsprong van de herdenking in *Oude Dagboekbladen* (IV.26, pp.452-4): *‘Daar wij de verjaardag van de dood van HPB nu al acht jaar gedenken, en daar de ceremonie ongetwijfeld zal worden voortgezet, is het misschien wel zo goed om de inhoud vast te leggen van de Executive Notice van 17 april 1892, die leidde tot het herdenken van de gebeurtenis. Deze bevatte de volgende tekst:*

“In haar laatste wil gaf H.P. Blavatsky haar wens te kennen dat jaarlijks, bij de verjaardag van haar dood, een aantal vrienden ‘bijeën zou komen in het hoofdkwartier van de Theosophical Society en een hoofdstuk zou (voor)lezen uit Het

Licht van Azië en (uittreksels uit) de Bhagavad Gita'; en daar het passend is dat haar overlevende collegae de herinnering fris zouden houden aan haar dienstbetoon jegens de mensheid en haar toegewijde liefde voor onze Society, suggereert ondergetekende dat de verjaardag bekendheid geniet als Witte Lotusdag, en geeft hij de volgende officiële order en aanbeveling:

1. Om 12 uur op 8 mei 1892 en op dezelfde dag van ieder volgend jaar zal er een herdenkingsbijeenkomst gehouden worden in het hoofdkwartier, waarbij uittreksels uit bovenvermelde werken (voor)gelezen worden en korte voordrachten gehouden worden door de voorzitter van de bijeenkomst en anderen die dat graag zouden willen.

2. Utdeling van voedsel zal uit haar naam plaatsvinden aan de arme vissers van Adyar en hun gezinnen.

3. De vlag zal halfstok hangen van zonsopgang tot zonsondergang, en de Convention Hall zal versierd worden met witte lotusbloemen.

4. Leden die buiten Madras wonen kunnen afspraken over hun eten maken door zich tenminste één week tevoren aan te melden bij de Recording Secretary.

5. Ondergetekende doet de aanbeveling aan alle secties en afdelingen wereldwijd om jaarlijks op de verjaardag bijeen te komen, en op een eenvoudige, onsectarische en toch waardige wijze, waarbij alle slaafse verering en loze complimentjes vermeden worden, het algemene gevoel van liefdevolle eerbied tot uitdrukking te brengen voor haar die ons het charter bracht van het steile pad dat leidt tot de toppen van kennis.'

Kopieën hiervan werden terstond gestuurd naar de hoofdkwartieren in Londen en New York, vandaar verspreid over de afdelingen en nu neem ik aan dat

ieder van onze honderden afdelingen wereldwijd jaarlijks de herinneringen aan het karakter en het dienstbetoon van HPB ophaalt.'

Dat is de betekenis van die datum op de kalender. Het is een tijd van herdenken, wanneer theosofen wereldwijd de prestaties, het karakter en het dienstbetoon van H.P. Blavatsky gedenken.

Een heilige tijd

Maar in welke zin zouden wij Witte Lotusdag ook kunnen beschouwen als een 'heilig tijdstip'? Zo'n manier van naar die gebeurtenis kijken wordt niet rechtstreeks geassocieerd met HPB zelf. De kolonel wilde vooral dat de Theosophical Society iedere 'heldenverering' zou vermijden, zowel met betrekking tot de stichters als tot anderen. 'Heiligheid' wordt veeleer geassocieerd met de symbolische betekenis van de witte lotus en met een behoorlijk begrijpen van wat 'heilig' betekent.

Laten wij eerst eens kijken naar het laatste punt. Ons gewone gevoel van 'heilig' verbindt dit met georganiseerde religie, goddelijkheid, toegewijde en vroomheid. Maar in het geval van dit woord is het, zoals met zoveel woorden, nuttig om aandacht te besteden aan de etymologie ervan. De term 'etymologie' komt uit het Grieks, waarin het letterlijk betekent 'de studie van wat waar is'. Dus wat is er waar aan 'heilig'?

Het Engelse woord 'heilig' komt van een wortel waaruit ook de woorden 'hale' (gezond), 'hallow' (heiligen, vereren), 'heal' (helen-genezen), 'health' (gezondheid), 'healthy' (gezond), 'whole' (geheel), en 'wholesome' (gezond, heilzaam) ontstaan zijn. Fysiek, emotioneel, mentaal en spiritueel welzijn zijn alle onderling verbonden; en

ze zijn alle afhankelijk van ons één zijn binnenin onszelf en verenigd met de goedheid van het universum. Dat is ook de bedoeling van yoga. ‘Yoga’, dat rechtstreeks verbonden is met het Engelse woord ‘yoke’ (juk) en indirect (via het Latijnse ‘iungere’) aan ‘join’ (verbinden), betekent letterlijk ‘unie’ (eenheid). Heilig zijn betekent het doel van yoga bereikt te hebben, om geheel en verenigd te zijn binnenin onszelf en met het grote leven van de kosmos.

De lotus is een symbool van heilige heelheid, van de yoga-eenheid die alle aspecten van ons wezen verenigt in harmonieuze eenheid.

De witte lotus is bovenal een symbool van heelheid, van eenheid. De lotusbloem bevat een symbolische boodschap in het hindoeïsme, het boeddhisme, de Egyptische religie en elders in de wereld. Aangezien de lotus traditioneel wordt afgebeeld met acht bloembladen, stelt zij de acht windrichtingen van het kompas voor en aldus de totaliteit of heelheid van de ruimte, daar acht het getal is van kosmisch evenwicht. Er zijn acht spaken in het boeddhistische wiel van de wet, die het nobele achtvoudige pad aanduiden, en acht trigrammen in de Chinese *I Tjing*. De gnostische *ogdoad*, of groep van acht, bestaat uit acht goddelijke wezens of aeonen. In het shintoïsme zijn er naar men zegt acht wereldwijzgeren. Al deze groepen van acht geven, net als de lotus zelf, heelheid en universaliteit weer.

In het hindoeïsme slaapt Visjnoe op het opgerolde lichaam van de slang van

de eeuwigheid, die drijft op de kosmische oceaan. Uit zijn navel groeit een lotusplant, uit de bloem waarvan de god Brahma ontstaat, die een nieuwe wereld schept. De Boeddha en de bodhisattva's zitten op lotusbloesems. De boeddhistische mantra *mani padme*, ‘het juweel in de lotus’, geeft de eenheid van tegengestelden weer: de lotusbloem is van voorbijgaande aard en teer, terwijl het diamanten juweel blijvend is en de allerhardste der substanties. Die mantra is ook een diepgaand inzicht, want wij ontdekken het eeuwige en het werkelijke in het hart van het tijdelijke en het illusoire. Nirvana en samsara zijn één en hetzelfde. Universaliteit is hier; eeuwig is nu.

In het Egyptische symbolisme staat de lotus naar men zegt voor seksualiteit. Maar seksualiteit is gewoon de intiemste en meest bekende manifestatie van het kosmische principe van polariteit. Alles in het universum ontstaat als gevolg van de interactie van de polaire tegengestelden, de dualiteit van samsara. Aldus staat de lotus voor creativiteit, leven en dood, geboorte en wedergeboorte, de belofte van vernieuwing en van continuïteit.

Het bekendst is de lotus misschien omdat zij in ons leven staat voor de vier menselijke werelden: de fysieke, de emotionele, de mentale en de spirituele. De wortels van de lotus zitten in de drassige, stoffelijke modder onderin de vijver. De steel van de lotus rijst op door het opbruisende water van de emoties. De bloesem van de lotus gaat open in de frisse lucht van het mentale. Die bloesem kijkt omhoog naar het felle zonlicht van spirituele inspiratie die erop neerschijnt.

Zo is de lotus een symbool van heilige heelheid, van de yoga-eenheid die alle aspecten van ons wezen verenigt in

harmonieuze eenheid. Men zegt dat lotusbloemen roze zijn, of blauw of wit. Roze en blauwe lotussen staan respectievelijk voor de zon en de maan, dat wil zeggen, alle complementaire polariteiten. Maar net zoals wit licht alle kleuren combineert en verenigt, zo is de witte lotus een passend symbool van de ultieme verenigde heelheid van alle leven.

Tijd en heiligheid

Witte Lotusdag zelf kan gezien worden als een weergave van de eenwording van dualiteiten. Enerzijds als een gedachtenis aan het leven van HPB en haar prestaties bij de herdenking van haar dood, staat Witte Lotusdag voor tijd en onvolmaaktheid. HPB was een grootse vrouw. Maar zij was een mens, en alle menselijke wezens zijn onvolmaakt tot zij de staat bereiken van zevende ronde evolutie. Kolonel Olcott benadrukte twee dingen: dat HPB een onvolmaakt mens met zwakke plekken was en dat zij een grootse leraar was en een bewonderenswaardige exponent van de weg naar heiligheid, dat wil zeggen, de weg naar de eenheid van zijn.

Anderzijds als een symbool van juist die eenheid van zijn waarheen HPB de weg wees, staat Witte Lotusdag voor het eeuwige en het volmaakte. De witte lotus symboliseert de heiligheid of heelheid die het te bereiken doel is van de menselijke evolutie. Wij zijn net als de lotusbloem geworteld in stoffelijkheid, vaak een heel duistere en smerige toestand. Wij moeten net als die bloem onszelf omhoog brengen, met een vastberaden, stevige steel door emotionele wateren om tot bloei te komen in de zuivere intellectuele lucht van begrijpen. Wij kunnen feitelijk nog niet de stralende zon van spiritualiteit bereiken, maar wij kunnen ons wel openstellen voor zijn warmte; wij kunnen zijn energie absorberen.

Dus laten wij op Witte Lotusdag vooral die grote ziel, H.P. Blavatsky, met respect gedenken. Maar laten wij ook de les van de witte lotus opnemen in ons diepste wezen. Laten wij, net als zij, ernaar streven de tegengestelden te verenigen, te worden wat wij allen bestemd zijn te worden – heel en heilig.

Uit: *The Theosophist*, mei 2008
Vertaling: A.M.I.

Waarheid is niet iets wat het denken zich kan toeëigenen,
niet iets te midden van andere bezittingen, maar een
denken dat gevestigd is in zijn eigen wezenlijke aard.

Joy Mills, *Leven in Wijsheid*

Verkenningen met betrekking tot de leringen van J. Krishnamurti

De kunst van het leren (deel I)

– P. Krishna

In onze eerste lezing (gepubliceerd in *Theosofia* 4, augustus 2008) zeiden we dat de wanorde die we om ons heen zien in de maatschappij een projectie is van de wanorde die aanwezig is in het menselijk bewustzijn.

Dit artikel is (het eerste gedeelte van) de tweede lezing door professor P. Krishna op het ITC in Naarden, maart 2005. De lezingenserie heeft als thema 'Verkenningen met betrekking tot de leringen van J. Krishnamurti'.

Dat je ten diepste geen niet-geweldadige vreedzame samenleving kunt hebben, tenzij de individuen waaruit zij bestaat zelf niet-gewelddadig en vreedzaam zijn. Met andere woorden, dat de wereld is zoals hij is, omdat wij zijn zoals we zijn. Dat het een illusie is te verwachten dat je de wereld kunt veranderen alleen maar door regelgevingen of door een bepaald soort regering of door politieke en economische veranderingen, omdat dat alleen oppervlakkige veranderingen zou brengen. Daar verdiepten we ons in en we zagen dat, hoewel we uiterlijk een heleboel oppervlakkige veranderingen gehad hebben in de maatschappij, er geen eind is gekomen aan geweld, aan oorlog, aan conflicten tussen mensen, aan discriminatie en overheersing. Ze hebben alleen maar andere vormen aangenomen. Het probleem van de wereld

kan dus niet los gezien worden van het probleem van het individu en zolang het individu niet verandert, kunnen we niet verwachten dat er enige grote of fundamentele verandering zal komen in de wijze waarop de samenleving functioneert. We zijn er ook op ingegaan wat verandering voor een individu betekent. We stelden dat er geen sprake is van een fundamentele verandering in het individu als hij alleen maar zijn inzichten, zijn overtuigingen, zijn religieuze lidmaatschap, enzovoort, wijzigt. Ook verandert hij niet wezenlijk door het verwerven van kennis; ontwikkelde mensen hebben niet een bewustzijn dat anders functioneert dan dat van iemand die geen ontwikkeling gehad heeft. Dus vroegen we ons af, hoe groeit een mens in wijsheid? We weten allemaal hoe wij groeien in kennis, omdat we allemaal naar de basisschool, naar het voortgezet onderwijs of naar de universiteit zijn geweest. We hebben uit boeken geleerd. We hebben expertise opgebouwd, vaardigheden en een heleboel kennis over allerlei onderwerpen, dus daarmee zijn we vertrouwd. Maar we hebben geen wijsheid ontdekt. We zijn psychologisch niet geëvolueerd, zoals we tijdens onze vorige lezing bespraken.

In deze lezing wil ik dieper ingaan op de zogenaamde kunst van het leren, wat dat inhoudt en of we in wijsheid kunnen groeien en daarmee ook veranderen op bewustzijnsniveau. Daar hield Krishnamurti zich mee bezig, met de transformatie van het menselijk bewustzijn. We zeggen dat er twee soorten van leren zijn. De ene is cumulatief van aard, zoals kennis en vaardigheden: je oefent ze, je spant je ervoor in, je werkt eraan en je krijgt meer kennis en verwerft meer vaardigheden,

zodat je langs die weg kunt groeien door inspanning. Maar dat brengt nog geen zelfkennis of wijsheid met zich mee. Wat is dat dan, zelfkennis, en hoe kun je daarin groeien? Socrates sprak er lang geleden al over. Hij zei dat er zonder zelfkennis geen deugd bestaat. En hij zei ook dat er slechts één deugd is en dat is een geordend bewustzijn. De Boeddha zei ook iets dergelijks. Maar hoewel we deze mensen beschouwen als groten en ze ook vereren, hebben we niet diepgaand onderzocht wat ze ons duidelijk willen maken: en het blijkt dat we die noodzaak om zelfkennis te verwerven niet serieus genomen hebben in ons eigen leven. Het is ook niet iets wat je uit een boekje kunt leren. Het is niet het soort kennis met betrekking tot het zelf, zoals je die kunt putten uit boeken over psychologie en biologie. Wat valt er dan nog meer te weten over onszelf, behalve de evolutie, de oorsprong van ons lichaam, de samenstelling van ons lichaam en het leren over de wijze waarop ons denken werkt? Als dat het bewustzijn niet transformeert, wat dan wel? En waarom zijn we zoals we zijn? Als we moeten transformeren, moeten we eerst begrijpen wat we zijn voordat we kunnen proberen dat te veranderen. Als ik daarnaar kijk, dan realiseer ik me dat ik het product ben van miljoenen jaren evolutie. Dat alles heeft niet alleen mijn lichaam opgebouwd maar ook mijn hersenen. Al bij iemands geboorte zijn de hersenen geprogrammeerd, bezitten ze al de instincten die we ons eigen gemaakt hebben door onze biologische evolutie. Wanneer het kind verder groeit, maakt het zich de taal eigen, leert het diverse vaardigheden en groeit op terwijl het zijn/haar leefomgeving imiteert. Dus de herinnering in de hersenen groeit.

Zij beschikken al over het biologisch geheugen, maar daarbovenop komt nu de cultuur in het geheugen: alle overtuigingen, de levenswijze, het soort voedsel, het soort kleding, het soort gedrag in dat bepaalde gezin, enzovoort. Het kind leert dat alles. De natuur heeft gezorgd voor dit soort groei van de hersenen en voor deze ontwikkeling van de hersenen, op basis van alles waarmee zij in aanraking komen. De groei van de Chinezen verschilt dus ietwat van die van de Indiërs, de Indiërs groeien anders dan de mensen in het Westen, enzovoort. Dus ook dat alles is opgeslagen in mijn hersenen, in het geheugen. Dan zijn er de psychologische herinneringen van mijn ervaringen tijdens dit leven, vanaf de geboorte tot nu toe. Ik ben gekwetst, ik ben in verrukking geweest, ik ben beledigd, ik ben gevleid en al die herinneringen zijn ook opgeslagen. Het is de taak van de hersenen om te registreren en in het geheugen op te slaan. Dan ga je naar de basisschool en naar het voortgezet onderwijs en daar ontwikkel je het geheugen en de vaardigheden nog verder. Zo heb ik bijvoorbeeld natuurkunde gestudeerd en daarom heb ik een heleboel kennis van de natuurkunde in mijn hersenen opgeslagen. Misschien hebt u kunst gestudeerd of iets anders en is dat in uw hersenen opgeslagen. Dus dat hele verleden, het biologische verleden, het psychologische verleden, alle kennis vergaard uit boeken door school, dat alles zit hier nu voor u: dat ben ik! Dat is de programmering van deze computer, die ik de hersenen zal noemen, die in mijn schedel zitten. En ik vraag mezelf af, wat kunnen we daaruit leren?

Ik heb de biologieboeken gelezen, ik weet hoe instincten ontstaan, ik heb geschiedenis geleerd en godsdienst, ik

ken de culturele achtergrond, maar al die kennis transformeert het bewustzijn niet. Dat is wat we stellen. Dus wat kunnen we nog meer leren? En juist omdat dat leren niet uit een boek gedaan kan worden of door middel van iemand anders, wordt het *zelfkennis* genoemd. Het is die kennis die voortkomt uit iemands eigen waarnemingen, uit wat iemand zelf leert in het leven. Dit leren is niet cumulatief, het is het leren dat voortkomt uit het onderscheiden van wat waar en wat niet waar is.

Er zijn dus twee soorten van leren: er is het cumulatieve leren, dat al plaats heeft gevonden en nog steeds plaatsvindt. Dat gaat dóór, of ik dat nu wil of niet, omdat ik geen controle heb over mijn geheugen. Maar er is ook dit andere leren, dat bestaat uit het leren onderscheiden tussen wat waar is en wat niet waar is. Dat is wat we het zoeken naar waarheid noemen, wat de zoektocht is naar het beëindigen van illusies in het denken. Het is zelf-leren, omdat je dat niet uit een boek kunt halen. We zeiden in de vorige lezing dat kennis van de waarheid niet de waarheid zelf is. Een professor in de filosofie heeft kennis van alles wat de Boeddha en Jezus en andere grote wijzen naar voren hebben gebracht. Maar zijn bewustzijn is net als dat van elke andere gewone mens; het is niet vrij van zijn ego dat geweld, hebzucht, egoïsme en conflict creëert. Het is niet de kennis van de waarheid die waardevol is, maar het leren zien van wat waar is en wat niet waar. Aangezien zo'n waarneming niet uit een boek gehaald kan worden of van een goeroe verkregen kan worden, kan waarheid niet op die wijze verworven worden. Je moet haar zelf verwerven. Dat klinkt wat geheimzinnig, maar waarheid ligt niet

binnenin het geheugen, binnenin de hersenen. Toch kan zij waargenomen worden. Je kunt haar niet verwerven door een proces van denken, aangezien het denkproces zelf ontstaat vanuit het geheugen en daarom onderhevig is aan de kleuring van iemands eigen conditionering – iemands meningen en opvattingen, de illusies die iemand eigen zijn en die aanwezig zijn in de hersenen. Het denkproces is noodzakelijkerwijs verbonden met het verleden. Dus steeds wanneer er een waarneming is van iets buiten het geheugen om, buiten het gewone om, dan moet dat komen als een flits van inzicht: dat is NIET een denkproces. Wanneer je een diep inzicht hebt ten aanzien van wat waar is, dan valt het onware weg, er komt een einde aan de illusie en je hebt waargenomen wat waar is. Die waarneming brengt wijsheid, die waarneming transformeert het bewustzijn, hoe weinig dat ook mag zijn. Ik heb het niet over totale transformatie of volledige vrijheid, maar over het een einde maken aan een illusie.

In de vorige lezing vroegen we ons af of er, naast het denken, nog een ander vermogen in ons bewustzijn werkzaam is, en we zeiden ja, we hebben het vermogen gewaar te zijn, te observeren, aandacht te geven. Er zijn andere dingen zoals meditatie, die geen denkprocessen zijn, en als die vermogens actief zijn, kan door middel daarvan een diep inzicht verkregen worden over wat waar en wat niet waar is. Zo'n inzicht verandert het bewustzijn, verandert de structuur zelf waarmee men in zijn dagelijkse leven werkzaam is. Ik kan de herinneringen in mijn hersenen niet selectief uitwissen en ik wil ze zeker niet volledig uitwissen, zelfs als ik dat zou kunnen, omdat ik dan verstande-

lijk beperkt zou zijn, niet in staat tot denken, en denken is een heel nuttig vermogen in het dagelijks leven. Kunnen we dan leren hoe je het denken en de verbeelding op de juiste manier gebruikt en hoe je ze verkeerd gebruikt?

Wanneer je een diep inzicht hebt ten aanzien van wat waar is, dan valt het onware weg, er komt een einde aan de illusie.

Er is een andere manier om naar deze vraag te kijken. Er is nergens wanorde in het universum. Er is geen ego in de natuur. Als er een aardbeving komt, of cyclonen, dan kan dit onze stad verwoesten, maar zij hebben niet de bedoeling om te verwoesten. De verwoesting vindt wel plaats, maar zij volgen de ordeningen van de natuur, zij gebeuren volgens de wetten van de natuur, er zit geen bedoeling achter. Het is niet alsof de natuur kwaad op ons is en probeert wraak op ons te nemen en het daarom laat gebeuren. Er zit dus geen ego achter. Er is geen ego aanwezig in een boom. Er is nauwelijks sprake van een ego in dieren, dat kun je merken als je ze observeert. Waarom is er dan ego en wanorde in het menselijk bewustzijn wanneer deze ook het resultaat is van biologische evolutie die deel uitmaakt van de ordening van de natuur? Dat is de vraag die je moet stellen. Met andere woorden: heeft de natuur wanorde gecreëerd in ons bewustzijn? Heeft de natuur het ego daar in ons bewustzijn gelegd? Zo ja, dan kun je het niet veranderen. Je kunt het niet veranderen door erover te denken en te leren. As het ego dus zoiets is dat zijn bestaan heeft in de natuur, dan moet ik het er maar mee doen, dan moet ik

ermee leren omgaan, me eraan aanpassen. Ik kan het namelijk niet laten verdwijnen omdat ik het niet zelf schep. Anderzijds, als het ego iets is wat ik creëer door mijn eigen denkprocessen, dan kan ik leren het niet langer te scheppen. Met andere woorden, als ik wanorde creëer in mijn bewustzijn, dan kan ik leren die niet langer te scheppen.

Als we spreken over een innerlijke transformatie van het bewustzijn, dan hebben we het over het veranderen van de innerlijke toestand doordat we begrijpen, doordat we waarnemen wat waar is en wat niet waar.

We moeten dus zien te ontdekken of de wanorde in ons bewustzijn een schepping is van onze eigen benadering van het leven, van ons eigen denken. Wat de evolutie ons aanreikte, met het evolueren van mensen uit de apen, was een versterkt geheugen, het vermogen om te denken en het beeldend vermogen. Nu zijn deze allemaal een deel van de ordening van de natuur, omdat de evolutie deel uitmaakt van de ordening van de natuur. Maar wat ik me voorstel, wat ik denk, wat ik doe met dat denken en dat vermogen is niet noodzakelijk een deel van de ordening van de natuur. Ik kan me een geest of een spook voorstellen en daarom angst voelen dat er een geest in die boom zit. Dat is slechts een denkbeeldige angst. Die geest heeft geen bestaan in de natuur, de boom wel. Het vermogen om je iets voor te stellen is natuurlijk, maakt deel uit van het mens zijn. De religieuze zoektocht, die de zoektocht naar zelf-kennis is, die de

zoektocht naar waarheid is, kan dus ook beschouwd worden als het voor jezelf leren wat het juiste gebruik is van deze vermogens die de natuur ons geschonken heeft in de loop van de evolutie. We hebben daar geen vraag bij gesteld. We hebben er niet op gelet hoe we dat moeten leren. We gebruiken deze vermogens gewoon om onze doelstellingen te verwezenlijken en gaan onze gang in het leven en als ze verdriet en pijn met zich meebrengen, denken we dat we pech hebben gehad en dat we maar met de omstandigheden in het reine moeten zien te komen. We hebben echter niet serieus tegen onszelf gezegd, noch in onze opvoeding noch in ons dagelijkse leven: wat is het juiste gebruik van deze vermogens; gebruik ik ze zelf om al deze wanorde in mijzelf te scheppen, en er dan de gevolgen van te ondergaan en te zeggen: het leven is slecht? Ben ik de oorzaak van mijn eigen ellende of komt de ellende ergens van buitenaf? Natuurlijk is er altijd ook een uiterlijke oorzaak voor ellende en men kan bezig blijven met zich druk te maken om die oorzaak van buitenaf. Dat is wat een politicus en een zakenman doet; maar een religieus mens is er meer in geïnteresseerd om de innerlijke oorzaak te vinden en als je vrij bent van de innerlijke oorzaak, dan scheidt de uiterlijke oorzaak geen ellende, conflict of geweld. Als we dus spreken over een innerlijke transformatie van het bewustzijn, dan hebben we het over het veranderen van de innerlijke toestand doordat we begrijpen, doordat we waarnemen wat waar is en wat niet waar.

Maar waarom zou dat het bewustzijn veranderen? Wat moet ik precies leren door te kijken? We praten over het kijken naar waarheid, het waarnemen

van waarheid, enzovoort. Wat moet ik dan leren? Tenslotte is het geheugen, zoals we zagen, al gedurende een miljoen jaar opgebouwd in het verleden, met daarbij inbegrepen de 50, 60 jaar van het huidige leven die we tot nu toe achter ons hebben. Als je dat onderzoekt, dan zul je ontdekken dat de wanorde in het bewustzijn (ik gebruik dit woord in de betekenis die Krishna-murti eraan gaf, namelijk als dat wat alle negatieve emoties zoals woede, geweld, haat, jaloezie, conflict en verdriet vertegenwoordigt) ontstaat vanuit illusies in het denken. Er is sprake van illusie, zo definieerden we in de vorige lezing, als het denken iets voor waar houdt wanneer het niet waar is of wanneer het een enorm belang hecht aan iets wat in feite helemaal niet zo belangrijk is. Beide zijn illusies en uit die illusies komt wanorde voort in het bewustzijn. Omdat die voortkomt uit illusie kan er een eind aan gemaakt worden.

Illusie bestaat niet in de natuur. Het is een schepping van mijn eigen denken, mijn eigen denkproces. Ik neem iets voor waar aan, omdat ik niet echt ontdekt heb dat het onwaar is. En op de dag dat ik ontdek dat het onwaar is, zal de illusie ophouden. Dus ook de gevolgen van die illusies kunnen verdwijnen. Maar dat wat geen illusie is, wat een feit is... de gevolgen daarvan zullen en kunnen niet verdwijnen, omdat het iets is wat een werkelijk bestaan heeft in de natuur.

Laten we daarom de aard van deze illusies en hoe zij in ons denken terecht komen, proberen te begrijpen. Zij zijn aanwezig op verscheidene niveaus van ons bestaan. Op het meest oppervlakkige niveau zijn het allerlei vormen van *bijgelovigheid*. Jullie hebben zo je eigen vormen van bijgelovigheid in het

westen en in India hebben ze weer heel andere vormen van bijgelovigheid. Als je opgroeit als christen, denk je dat het getal 13 iets slechts is. Als je kamer 13 toegewezen krijgt in een hotel, dan schept dat een hoop angst en spanning, omdat je het gevoel hebt dat het tot een of andere ramp zou kunnen leiden. Het is alleen maar een herinnering die daar opduikt; het is niet iets wat waar is. Maar omdat het tijdens je jeugd in je geheugen is ingeprent, komt daaruit die ongerustheid voort. Je zou jezelf kunnen bevrijden van vormen van bijgelovigheid, gewoon door met je verstand te onderzoeken, door wetenschappelijke kennis te verwerven. Maar als je er niet vrij van bent, dan heeft dat wel gevolgen. Als in India een kat de straat oversteekt, dan wordt dat als een slecht voorteken beschouwd. Als je 's morgens vroeg een kraai hoort, dan is dat een slecht voorteken, enzovoort. We kennen allemaal allerlei vormen van bijgelovigheid en zij speelden duizenden jaren lang een belangrijke rol in de samenleving. Mensen leefden in angst voor deze voortekenen. Als er een zonsverduistering was, dan waren ze bang voor wat er zou gaan gebeuren. Maar nu weten we waardoor een zonsverduistering veroorzaakt wordt en met die kennis kun je jezelf van zulke vormen van bijgelovigheid bevrijden. We moeten dus niet neerkijken op onderzoeken met het verstand en op wetenschap. Mensen dachten dat er ziekten waren omdat de goden boos waren. Door het werk van Louis Pasteur weten we dat ziekten het gevolg zijn van bacteriën of virussen in het lichaam.

Dan zijn er een heleboel *culturele illusies* die wij ons eigen maken. Ze kunnen verschillen in het westen en in India. Deze culturele illusies bestrijken

een heel wijd gebied. Laat ik er een paar toelichten die zomaar in me opkomen. Iemand kan opgroeien in een gezin waar iedereen gelooft dat je kinderen moet dreigen en straffen, omdat ze anders verwend en bedorven worden. Een kind wordt regelmatig gestraft, terechtgewezen en bedreigd met straffen. Dat maakt dat het voortdurend in angst leeft en vanuit die angst gedraagt het zich. Men is van mening dat dat goed voor zijn kind is omdat men bezig is hem discipline bij te brengen en zijn kind te helpen op de juiste wijze te leren leven. En dus ben je zo behandeld en je buurman ook en andere mensen doen het zo en de leraren op school, enzovoort. Je groeit er gewoon mee op, je neemt aan dat dit waar is en dat je zo moet handelen. Er zijn talloze ouders die op deze wijze handelen. Dit is een culturele illusie. Het is net zoiets als propaganda. Het is iets waarvan je gelooft dat het waar is, ook al is het niet waar. In feite berokkent die angst het kind veel meer schade dan dat wat hij aan het doen was. Nu weten psychologen dat en zij wijzen erop. Ik meen dat het in Europa mevrouw Montessori was die op dit gebied pionierswerk verrichtte doordat zij zei dat het de verkeerde manier was om kinderen op te voeden. Dat is dus een schadelijke culturele illusie. Je groeit ermee op, als je in zo'n familie leeft. Maar je hebt natuurlijk het vermogen om die illusie te doorzien, te ontdekken dat zij vals is en haar daarom te veranderen, er een einde aan te maken en je kind niet zo te behandelen.

De houding tegenover vrouwen is ook een kwaadaardige culturele mentale illusie geweest, in alle menselijke samenlevingen. Het denkbeeld dat een

man buitenshuis werkt en dat een vrouw thuis moet blijven om daar haar werk te doen, het accepteren dat de man de baas is over de vrouw, dat werd cultuur genoemd. En vrouwen werden gediscrimineerd, uitgebuit en dat werd allemaal geaccepteerd door de samenleving. Zij werd als een slavin behandeld en haar werd verteld dat dat terecht was. En wie zorgde ervoor dat dit zo was? Het was slechts ons eigen denken, het waren onze eigen veronderstellingen, cultureel geaccepteerd van vader op zoon, op kleinzoon en zo verder, zonder dat de onrechtvaardigheid ervan werd ingezien. Zolang je vasthoudt aan die illusie, denk je dat die waar is en dat vrouwen zo behandeld dienen te worden. Iets dergelijks gebeurt tot op de dag van vandaag zelfs nog met dieren. Wij denken dat zij voedsel zijn, dat zij geen gevoelens hebben en dat zij daarom gedood en afgeslacht kunnen worden. Het is een massaal voorkomende illusie, een culturele illusie, die niet waar is. Er komt een heleboel lijden uit voort. We reageren fel als een mens gediscrimineerd wordt. We protesteren tegen apartheid, maar we protesteren niet tegen apartheid bij dieren; we hebben er niet echt vraagtekens bij gezet, behalve misschien binnen de Theosophical Society en binnen een paar andere soortgelijke organisaties. We moeten de vraag stellen of deze discriminatie ten opzichte van dieren en het lijden van de dieren verschilt van ons eigen lijden. Lijden is lijden. Het is niet het lijden van een man of het lijden van een vrouw of het lijden van een dier. Elke vorm van moedwillig leed veroorzaken is slecht.

(wordt vervolgd)

Vertaling: Louis Geertman

Mevrouw Blavatsky en de theosofie

– Daniel Ross Chandler

Mevrouw Helena Petrovna Blavatsky, geboren in 1831 in Ekaterinoslav in de Oekraïne in een adellijke familie, was een opmerkelijke vrouw, die medestichter van de Theosophical Society en een productief schrijfster werd, die zich een eclectische esoterie eigen gemaakt had. Zij was een helderziende die de wereld afreisde en die de tijdloze mysteriën bestudeerde en begreep. Bij haar inspanningen ging zij samenwerken met kolonel Henry Steel Olcott, die bijzonder geïnteresseerd was in de wetten die de communicatie met geesten beheersen en die met wiskundige zekerheid de onsterfelijkheid van de ziel aantonen.

Dr. Daniel Ross Chandler schrijft veelvuldig bijdragen over diverse onderwerpen.

Deze New Yorkse jurist die de onconventionele adellijke dame assisteerde was ervan overtuigd dat spirituele verschijnselen geen bovennatuurlijke wonderen zijn, maar materiële manifestaties die beheerst worden door natuurlijke wetten. Deze theosofische ‘maatjes’ stelden een paradigmaverandering voor van spiritualisme naar theosofie, een verschuiving van mediums die geesten van overledenen manipuleerden naar adepten die elementaire geesten tevoorschijn toverden. Deze pioniers die de Theosophical Society stichtten versmolten een aloude wijsheid tot een eigentijdse formulering die een eind zou maken aan de negentiende-eeuwse filosofische verwarring en morele chaos die de westerse wereld, zo gevaarlijk dichtbij een oorlogssituatie, overspoelden. Waar de kolonel de administrateur was die de groeiende theosofische beweging organiseerde, bleef mevrouw Blavatsky de charismatische leraar met de sprankelende persoonlijkheid.

HPB, zoals haar leerlingen haar noemden, had aanzienlijke invloed op het westerse denken, doorstond onrechtvaardige publieke smaad en laster en bleef een onverschrokken en uitgesproken critica die schijnheiligheid en vooroordeel aan de kaak stelde. Vanaf haar vroegste kindertijd in Rusland trok zij de aandacht met haar psychische vermogens, ofschoon zij niet in de eerste plaats geïnteresseerd was in het trekken van publieke belangstelling, maar in het ontdekken van de wetten en principes die deze verschijnselen mogelijk maakten. Zij werd een serieuze leerling die de metafysica onderzocht en die verre reizen maakte, waarbij zij esoterische kennis zocht, verborgen in oosterse bronnen. Dit was een buitengewone zoektocht voor een negentiende-eeuwse vrouw. In de zeventiger jaren van de negentiende eeuw keerde zij ten tweede male terug naar de VS, toen zij kolonel Olcott ontmoette, met wie zij in 1875 de Theosophical Society stichtte in New York City. In 1878 werd zij de eerste Russische vrouw die Amerikaans staatsburger werd.

Op 25 mei 1880 werden mevrouw Blavatsky en kolonel Olcott de eerste Amerikanen die formeel het boeddhisme omhelsden. Zij knielden voor een gigantisch beeld ter ere van de Boeddha op Ceylon, waar zij *Pansil* namen door de *Drie Toevluchten* en de *Vijf Voorschriften* van de Theravada-boeddhisten op te zeggen. Toen zij het boeddhisme aannamen, bekeerden zij zich niet, maar zij namen alleen de vorm in acht van één bepaalde religie als uiting van de innerlijke goddelijke wijsheid die theosofie is. In 1882 vestigden zij het internationaal hoofdkwartier van de Theosophical Society

in Adyar, dat indertijd ten zuiden van Madras (nu Chennai) lag.

Blavatsky als schijfster

Via haar uitgebreide geschriften deelde mevrouw Blavatsky haar enorme kennis met lezers. Zij onderzocht de wereldfilosofieën en religies, de oosterse cultuur, symbologie, esoterische literatuur, psychische verschijnselen en metafysica. Zij genereerde een niet aflatende stroom krantenberichten, tijdschriftartikelen en commentaren. Haar eerste grote boek *Isis Ontsluierd* veroorzaakte in 1877 een sensatie toen de twee boekdelen uitgegeven werden in New York. De eerste uitgave van duizend exemplaren was in twee dagen uitverkocht en er verschenen drie herdrukken tijdens de eerste zeven maanden. Deel I richtte zich op de vermeende onfeilbaarheid die aan de wetenschap toegeschreven werd, terwijl deel II de onfeilbaarheid die werd toegeschreven aan religie analyseerde, door op ambitieuze wijze de mysteries onder de loep te nemen waarmee de oude en moderne wetenschap en de theologie zich bezighielden. Zij was een veelweter en haar belangstelling varieerde van de oude Griekse filosofie over materie en kracht, zoals die door Pythagoras en Plato werd gedoceed tot de kabbalistische leringen, aangehangen door bepaalde joodse rabbijnen die een mystieke interpretatie van hun geschriften presenteerden. Blavatsky onderzocht de interpretatie die gegeven werd aan de mythologische verhalen die besloten lagen in verscheidene geschriften, besprak magie, bekeek nauwkeurig oude Egyptische literatuur, behandelde klassieke filosofieën en vergeleek de wereldreligies. Zij zocht erkenning voor de herme-

tische filosofie, de aloude universele wijsheid-religie.

De Geheime Leer

In 1885 verliet HPB India en reisde naar Europa, waar zij haar magnum opus, *De Geheime Leer* voltooide. Dit verscheen in twee delen in 1888: 'Kosmogenezis', een zoektocht naar de oorsprong en ontwikkeling van het universum; en 'Anthropogenezis', een onderzoek naar de oorsprong en ontwikkeling van de mensheid. Zij verklaarde dat zij geen openbaring rapporteerde; haar doel was het presenteren van talloze fragmenten, verspreid over duizenden boekdelen waarin de geschriften stonden die gekoesterd werden door Aziatische en pre-christelijke religieuze aanhangers. Zij bepleitte geen leerstellingen of dogma's; zij vroeg de lezers gewoon deze verklaringen te bestuderen vanuit een invalshoek, verschaft door algemene ervaring en rationele bespiegeling.

De Geheime Leer beschrijft menselijke en universele evolutie en verbeeldt de zichtbare en onzichtbare werelden van manifestatie waarin het leven bestaat in ontelbare vormen. Zij beweert dat, door het vergelijken van de kosmologieën die de aloude mensen aanhingen, eigentijdse zoekers kunnen ontdekken wat feitelijk universeel is. De verhandeling biedt hulp bij het ontrafelen van de menselijke geschiedenis. Blavatsky verwijderde een sluier waarin allegorieën en symbolen gehuld zijn uit de geschriften en mythologieën en daarbij onthult zij een innerlijke waarheid. In haar verklarende antwoorden op wetenschappelijke en religieuze vragen prikkelde zij evenzeer het leergierige intellect, de intense intuïtie alsook de hoogontwikkelde spirituele waarneming.

De Stem van de Stilte

De Stem van de Stilte, een klein meditatiehandboek, uitgegeven in 1889, bevat spirituele leringen en praktisch advies dat nuttig is ter instructie. Prachtig geschreven en heel ontroerend geeft de vertaling van Blavatsky eigentijdse lezers op duidelijke wijze uitleg van en commentaar op de principes en stellingen die worden geboden aan een zoeker naar verlichting. Met haar scherpe spirituele gevoeligheid transponeerde zij nauwgezet de originele dichterlijke beeldspraken, waarbij zij de aloude verzen herschiep in vloeiende Engelse literatuur. Dit boekje spoort de lezer aan met spirituele gevoeligheid te reageren op elke kreet van pijn, zoals een lotus zich opent voor de ochtendzon. Zij inspireerde tot mededogen en adviseerde lezers om de felle zon zelfs geen enkele traan van pijn te laten opdrogen voordat zij zelf deze weggeveegd hebben uit het oog van degene die lijdt. Uit het wegcijferen van het zelf kunnen wij de les leren van uiteindelijke bevrijding.

Andere geschriften

Nadat *Isis Ontsluierd* en *De Geheime Leer* waren uitgegeven, beantwoordde mevrouw Blavatsky vragen van lezers over de menselijke constitutie, de spirituele en psychologische dimensies, de mysteriën rond periodieke wedergeboorten, het verschil tussen noodlot en lotsbestemming en de problemen opgeroepen door de vrije wil en de Wet van Karma. Haar antwoorden verschenen als vraag-en-antwoordformule in *De Sleutel tot de Theosofie*. In *Praktisch Occultisme* besprak zij de esoterische theosofie, verborgen in religie en in de natuur, verduidelijkte zij het verschil tussen theoretisch en praktisch occultisme, beschreef zij Jezus als mens en

als Christus en voorzag zij de opeenvolgende messiaanse tijdperken. Gedurende wekelijkse bijeenkomsten, gehouden in de Blavatsky Loge in Londen, beantwoordde zij vragen van haar leerlingen over kosmische genesis, het universeel denkvermogen, de relatie tussen bewustzijn en substantie, religieuze symboliek en de evolutie van werelden en mensen. Haar pogingen om zulke onderzoeken van *De Stanza's van Dzyan* te verduidelijken waren uitgegeven als *De Geheime Leer*.

Met deze en vele andere geschriften verzekerde mevrouw Blavatsky zich van een blijvende plaats in de geschiedenis vanwege haar uitgebreide metafysische kennis, tot uitdrukking gebracht door een immense hoeveelheid literatuur die al meer dan een eeuw spirituele zoekers over de gehele wereld heeft aangetrokken.

Uit: *The Theosophist*, mei 2005
Vertaling: A.M.I.

Men kan iets pas waarachtig kennen
wanneer men het liefheeft;
wanneer men zijn medemens niet liefheeft,
kent men hem niet.
Men moet liefhebben en kennen tegelijkertijd
om waarachtig te kennen.
Maar deze liefde is geen gehechtheid of een houden van,
zij is als het Licht dat niet alleen alle dingen doet zien,
maar ze ook levend maakt.
Het is een intens dynamische kracht
die ervaren wordt als een stralend levend Licht.

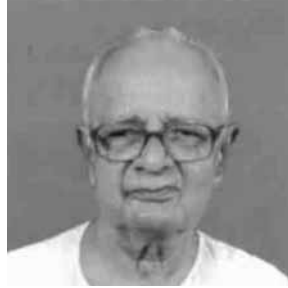
Sri Ram, De diepere zin van het leven

Herontdekken

van vrede, wijsheid en mededogen in de heelheid van de mensheid

– A. Kannan

Een van de minpunten van het moderne leven is het gebrek aan langdurige vrede en harmonie, veroorzaakt door een veelvuldig onjuist gebruik van kennis. In aloude tijden werd kennis wijselijk gebruikt voor het spirituele welzijn van de hele mensheid. Wanneer wij de wijsheid van de aloude volkeren benutten door een poging in die richting te doen zou dit in zekere zin een herontdekking zijn. De aloude wijsheid is de erfenis van de gehele mensheid. De mens die juist gebruik van kennis kan maken, zowel aloude als moderne, bezit de ware sleutel tot vrede en harmonie.

Dr. A. Kannan is doctor in de chemie aan de universiteit van Bombay. Hij is nationaal spreker van de Indiase afdeling van de TS en redacteur van *Holistic Science and Human Values* (Holistische wetenschap en menselijke waarden)

Wijs gebruik van kennis omvat het praktiseren van relaties in overeenstemming met het spirituele welzijn van allen, zoals de aloude mensen geloofden en in praktijk brachten. Dit zou ook het moderne leven moeten kenmerken. De wijzen hebben geweten dat alle mensen spiritueel evolueren, hetgeen betekent dat iedereen, ongeacht zijn status, positie of levensstijl, ontzag en respect voor andere mensen en hun levenswijze moet hebben. Bezorgdheid en zorgzaamheid voor de rest van de wereld komt voort uit het diepste niveau van ons wezen, dat onsterfelijk is en alleen maar goed kan zijn omdat allen met wie wij omgaan in spirituele zin gelijkwaardig zijn.

Zo'n wijs iemand leeft mededogend, want zijn hele natuur is in een staat van liefde en eenheid met anderen. Hij heeft zijn psyche laten versmelten met alle andere aspecten van het leven die in verschillende vormen bestaan. Dit is het bewustzijn van adepten, dat vrij uitstroomt, onbelemmerd door bar-

rières van enigerlei soort die de natuur ontwikkeld heeft of die de mens zelf opgeworpen heeft door zijn bevooroordeelde visie en relaties. Alle creatieve energieën van de wijzen worden constructief gebruikt voor het welzijn van allen.

In dit scenario van het wijze gebruik van kennis en een vredig, harmonieus en mededogend leven transformeert ontdekking zich tot herontdekking, omdat naar buiten gericht onderzoek in de natuur en de mens zich vermengt met een inwaarts gerichte zoektocht naar de bron van wijsheid en mededogen, naar hun eeuwige bron in onze onsterfelijke natuur. Dit geeft een fundamentele verandering van doelstelling in het leven weer. Wijs gebruik van kennis kan niet resulteren in de vernietiging van levende wezens, door hen pijn te doen of inbreuk te maken op hun manier van leven. In feite leidt diepe zorgzaamheid voor het welzijn van alle wezens tot het opvolgen van de wet van mededogend leven, wetend dat wanneer deze wet wordt overtreden, men daar rekenschap over zal moeten afleggen.

Iemands bewustzijn vermengt zich zozeer met de natuur dat hij het kanaal wordt voor een frisse en nieuwe spirituele kracht, die mensen bijeenbrengt die gewetensvol deze levenswijze in praktijk brengen. Dit is een regenererende kracht en deze levenswijze kan samengevat worden als 'praktisch regenererende broederschap'.

De drie doeleinden van de TS helpen ons in dit proces van ontdekking en herontdekking. Sinds onheuglijke tijden zijn in alle religieuze gemeenschappen broederschap en liefde erkend als de meest praktische manier om in vrede te leven. Maar dan ontstaan er belemmeringen bij dit besef

en die domineren het leven van de mens. Ontdekking heeft verschillende wegen gevonden in de religie, de filosofie en de wetenschap, maar het doel van waar leven is uit het oog verloren en aldus is herontdekking zeer essentieel geworden.

In feite leidt diepe zorgzaamheid voor het welzijn van alle wezens tot het opvolgen van de wet van mededogend leven.

Het praktiseren van religie heeft mensen in sekten verdeeld en bijgelovige manieren van zich verhouden tot God, met betekenisloze ceremoniën die vaak met wreedheid gepaard gaan. Om zich te ontworstelen aan zo'n moeras van onwaarheid en haat is er een dringende noodzaak om de waarheid en een vredige manier van leven te herontdekken.

Filosofie en wetenschap hebben ontdekt hoe ordelijk het functioneren van het universum is, maar zij hebben de wijsheid verloren die centraal staat in de waarheid van de Kosmische Intelligentie die universeel aan het werk is, hetgeen leidt tot materialisme en veronachtzaming van menselijke waarden. Alweer is herontdekking essentieel geworden.

De derde doelstelling van de TS wijst erop dat deze herontdekking een onderzoek behelst naar de latente krachten in de mens. 'Latent' heeft de significante betekenis van 'bestaand, maar niet ontwikkeld of manifest'. Het betekent ook 'verborgen of slapend'. Onderzoek naar de latente vermogens in de mens kan leiden tot het begrijpen dat bepaalde spirituele vermogens die slapend en onontwikkeld zijn, ontdekt moeten worden om vredig en broeder-

lijk te leven. De herontdekking is niet een zaak van academisch belang met toepassingen die technologisch breed, maar smal en psychologisch zelfzuchtig zijn; ze moeten breed gebruikt worden voor het spirituele welzijn van de mensheid als geheel.

Gods plan van evolutie voor de mens

De innerlijke stichters van de TS hebben op niet mis te verstane wijze gezegd dat het proces van herontdekking een integraal deel vormt van 1) Gods plan voor de menselijke evolutie 2) welke de diepe bron is van spirituele goedheid. 3) De focus van het pogen van de mens is dus zich, door zijn eigen spiritueel initiatief, te bevrijden van de belemmeringen van kaste, geloof, kleur, geslacht enzovoort en een kern te vormen van geïntegreerd, onverdeeld bewustzijn dat alle mensen gemeenschappelijk hebben. Dit is universele broederschap.

Herontdekking is integraal in de evolutie

Het woord 'God' wordt hier niet gebruikt in een sektarische zin, maar verwijst naar de absolute waarheid die onvernietigbaar is, alles doordringend en altijd weldadig. Een belangrijke bron van kennis over deze waarheid is – voorzover de huidige staat van het menselijk bewustzijn dit kan bevatten – het mysterie achter de evolutie. Deze kennis blijft geheim omdat de bewustzijnsstaat van de meeste mensen niet in staat is het te ontvangen. Hierdoor 'zijn de meeste, zo niet alle geheimen onoverdraagbaar'. Slechts een gedeelte van deze kennis wordt voor ons kenbaar gemaakt. Zodra de grandeur van deze evolutie die materie, leven en bewustzijn omvat althans door sommigen begrepen wordt, kunnen zij niet anders

dan meewerken aan dat plan, omdat 'het zo prachtig is, zo wonderbaarlijk'. Van alle voelende wezens heeft alleen de mens het voorrecht deze kennis te bezitten.

Een inherent doel van dit plan is de mens erbij te betrekken als medewerker, zodat zijn individuele bewustzijn opnieuw geordend kan worden en hij zijn hele wezen wijs kan gebruiken om zichzelf af te stemmen in de richting van het Plan. Dit kan beschreven worden als het psychische versmelten van de mens met de natuur. In dat proces zal hij met de spirituele bron van goedheid in aanraking komen en zichzelf bevrijden van de staat van verdriet. Zo'n verlicht mens zal ook een bron van vrede en geluk voor allen zijn.

Herontdekken van de bron van spirituele goedheid

De volgende aanhaling is verdeeld in vier delen die relevant zijn voor onze discussie.

'[1] De wereld... is vol van die latente betekenissen en diepe bedoelingen, die aan alle verschijnselen van het Heelal ten grondslag liggen, en alleen de Occulte Wetenschappen – dat wil zeggen de rede tot bovenzinnelijke Wijsheid verheven – kunnen de sleutel verschaffen waarmee ze voor het intellect kunnen worden ontsloten. [2]... de adept ziet en voelt en leeft in de bron zelf van alle fundamentele waarheden – de Universele Geestelijke Essentie van de Natuur, SHIVA, de Schepper, de Vernietiger en de Vernieuwer... [3] Alleen de Natuur kan de hoogst denkbare Geest belichamen. [4]...de ideale Shiva van de Yoga Shashtra's, de culminatie van Geestelijke Wijsheid.

(De Mahatma Brieven aan A.P. Sinnett, pp.265,266).

De adept heeft de spirituele bron van alle waarheid ontdekt die aanwezig is in latente vorm in ieder menselijk bewustzijn en dus collectief in de mensheid als geheel. Naar de eigenschap van Boeddhi wordt hier verwezen als 'rede verheven tot bovenzintuiglijke wijsheid' en het is de eigenschap waardoor de universele spirituele essentie van de natuur daagt in het bewustzijn van het individu. De aard van de adept wordt effectief uiteengezet door te verklaren dat 'de adept ziet en voelt en leeft in waarheid'.

In een andere context wordt God gelijkgesteld met 'het Goede' (ML, p.123). Siva, het opperste spirituele goede, dat in latente staat in iedereen aanwezig is, moet herontdekt worden. Het ontdekken van dit Goede 'als een geboorterecht van alle levende wezens' betekent verwijlen in 'grenzenloze contemplatie' zoals een yogi dat doet in een toestand van samadhi. Het is de

ontdekking van de staat van de non-dualiteit van de geest.

'Een theosoof zoekt niet naar de wijsheid voor zichzelf', zegt mevrouw Radha Burnier, en zij voegt eraan toe:

'Hij leeft niet voor zichzelf, maar voor de wereld'; en hoe meer hij streeft naar de regeneratie van de mensheid, des te meer probeert hij zichzelf en de wereld te begrijpen en door te dringen tot het geheim van het leven. Zijn doel is het ontdekken van de bron van Goedheid en Geluk die het geboorterecht is van ieder levend wezen (*Human Regeneration*, p.VIII, UTVN)

Het begrijpen van de evolutie van de mens, het 'aanraken' van de spirituele bron van Goedheid en het medewerker worden van de natuur leidt tot innerlijke vrede en een mededogend en broederlijk leven.

Uit: *The Theosophist*, juni 2005
Vertaling: A.M.I.

Dat leven een universele energie is
welke overal aanwezig is,
in onbezielde dingen evengoed als in bezielde lichamen,
zich in talloze gradaties
van vermogens en intensiteiten manifesteert
en materiële vormen benut om zich uit te drukken,
blijft alleen maar theorie
zolang de ware aard ervan of zijn alomtegenwoordigheid
niet persoonlijk door de mens is ervaren.

Sri Ram, De diepere zin van het leven

De ontwikkeling van geestelijke wilskracht

Wie vertrouwd is met recente onderzoeken op het terrein van de psychoanalyse weet dat mentale ‘complexen’ eenvoudig aan de patiënt onder ogen moeten worden gebracht, dat wil zeggen dat hij er zich bewust van moet worden en dan lossen ze vanzelf op. Op dezelfde manier hoeven veel van onze neigingen die nauw verwant zijn aan deze complexen van de psychoanalyse alleen maar te worden onderkend om ze te laten verdwijnen. Maar er zijn ook andere die niet op zo’n manier verdwijnen en die door nauwlettende toepassing van psychologische wetten, samen met een zachte maar gestage dwang van de wil, dienen te worden weggewerkt. Deze tweede methode maakt een wezenlijk deel van de wetenschap van karaktervorming uit, maar het is hier niet nodig op deze kwestie in te gaan. Als we reactieloosheid tot op bevredigende hoogte hebben ontwikkeld zullen de voertuigen onberoerd blijven onder de prikkels van buitenaf en reageren ze alleen op de prikkels en aandrang afkomstig van de *jivatma*. Of deze reactie alleen maar onbewogenheid hoort te zijn of een bepaalde gedragswijze wordt door de *jivatma* bepaald. Zo kunnen we het astrale lichaam trainen om totaal niet op zintuiglijke trillingen te reageren en om trillingen van haat met trillingen van liefde te beantwoorden. In beide gevallen wordt de reactie door de wil bepaald en is ze niet automatisch. Dit aankweken van reactieloosheid ontwikkelt geleidelijk die zelfbeschikking die een kenmerkende eigenschap is van hem in wie *atma* de innerlijke heerser wordt en de mensen die willen dat de geestelijke wil hun leven leidt moeten die kenmerkende eigenschap ontwikkelen. Hoe meer reactieloos en onpersoonlijk wij worden, hoe meer onze handelingen de uitdrukking van het goddelijke Leven in ons zullen zijn, in plaats van alleen maar voortbrengselen van de *sanskara’s* van de lagere voertuigen. Handelen onder die omstandigheden is *nishkama* en vrij van zelfzucht.

I.K. Taimni, *Een weg tot zelfontdekking*

(atma=levensadem, de universele Geest in de natuur en in de mens; de goddelijke monade.

jivatma=de goddelijke geest in de geïncarneerde mens

nishkama=niet langer door begeerte geconditioneerd

sanskara=samskara=het zaad voor toekomstig karma)

Kosmische evolutie II

In zeven stanza's, vertaald uit het Boek van Dzyan

STANZA II

1... WAAR WAREN DE BOUWERS, DE LICHTENDE ZONEN VAN DE DAGERAAD VAN DE MANVANTARA? ... IN DE ONBEKENDE DUISTERNIS IN HUN AH- HI PARANISHPANNA. DE VOORTBRENGERS VAN DE VORM UIT NIET- VORM – DE WORTEL VAN DE WERELD – DE DEVAMATRI EN SVABHAVAT, RUSTTEN IN DE GELUKZALIGHEID VAN HET NIET-ZIJN.

2. ... WAAR WAS DE STILTE? WAAR WAREN DE OREN OM DEZE GEWAAR TE WORDEN? NEEN, ER WAS NOCH STILTE NOCH GELUID; NIETS BEHALVE DE ONOPHOUDELIJKE EEUWIGE ADEM, DIE ZICHZELF NIET KENT.

3. HET UUR HAD NOG NIET GESLAGEN; DE STRAAL WAS NOG NIET IN DE KIEM GESCHOTEN; DE MATRIPADMA WAS NOG NIET GEZWOLLEN.

4. HAAR HART HAD ZICH NOG NIET GEOPEND ZODAT DE ENE STRAAL KON BINNENGAAN OM VANDAAR, ALS DRIE IN VIER, IN DE SCHOOT VAN MAYA TE VALLEN.

5. DE ZEVEN ZONEN WAREN NOG NIET GEBOREN UIT HET WEEFSEL VAN LICHT. DUISTERNIS ALLEEN WAS VADER-MOEDER, SVABHAVAT, EN SVABHAVAT WAS IN DUISTERNIS.

6. DEZE TWEE ZIJN DE KIEM, EN DE KIEM IS ÉÉN. HET HEELAL WAS NOG VERBORGEN IN DE GODDELIJKE GEDACHTEN EN DE GODDELIJKE SCHOOT ...

Uit H.P. Blavatsky, *De Geheime Leer, deel I, Het ontstaan van de kosmos*
(Theosophical University Press)

Jaishree Kannan

Jaishree Kannan is een theosofofe van de derde generatie. Zij studeerde Indiase muziek, zang, vocale muziek uit Karnataka en klassieke westerse muziek.

Ten behoeve van haar werk in de Adyar bibliotheek en het daaraan verbonden onderzoekscentrum volgde zij cursussen gericht op het conserveren van papieren en palmblad manuscripten.

Jaishree voelt zich soms 'als een chirurg' bij het onderzoeken, uit elkaar halen en restaureren van zeldzaam en kostbaar materiaal dat in de bibliotheek bewaard wordt.

Jaishree Kannan is een theosofofe van de derde generatie. Haar grootouders bezochten eens een conventie op het internationaal hoofdkwartier van de Theosophical Society in Adyar. In 1948 kwam haar grootvader daar werken, na zijn pensionering. Jaishrees vader (zie artikel elders in dit nummer) was biochemicus in Delhi en in 1964 kwam hij met zijn vrouw op het terrein van de TS in Adyar wonen. Haar moeder werkte in Bhujanasala en haar vader werkte elders. Na een paar jaar kwam hij ook voor de TS werken. Jaishree, haar twee broers en een zuster zijn allen in Delhi geboren.

Jaishree werd opgeleid aan de Besant Theosophical High School. Het was een fantastische school. Deze school verhuisde naar het terrein in Kalakshetra, dat gesticht werd door Rukmini Devi. Op dit terrein zijn een kunstacademie, de Besant Arundale hogeschool, de Besant Theosophical hogeschool en een weefafdeling. Hier wordt een traditioneel type Kalakshetra sari's gemaakt, evenals bedrukte stoffen die Kalamkari heten en die geleverd worden met plantaardige verfstoffen.

Toen Jaishree 17 was, ging ze naar de academie. Hier studeerde zij Indiase muziek, zang, vocale muziek uit Karnataka en klassieke westerse muziek, waaronder de specialisatie in de grondslagen van het werk van de grote componisten en hun helpers.

Gedurende tien of meer jaar gaf zij muzieklles aan kleine kinderen, alsook natuurwetenschap, wiskunde en Engels. Haar laatste betrekking was die van lerares aan de Valley School in Bangalore die deel uitmaakt van de Krishnamurti Foundation.

Jaishree wilde altijd al voor de TS werken en in 1992 benaderde zij 'Radhaji' (Radha Burnier) hierover. Deze moedigde haar aan om ieder aspect te bestuderen van het werk in de Adyar bibliotheek en het daaraan verbonden onderzoekscentrum. Jaishree deed een cursus van vier maanden bij Intach, de Indian National Trust for Art and Cultural Heritage. Deze cursus was in Lucknow en gericht op het conserveren van papieren en palmblad manuscripten en op de invloed van de periode van de Moghuls op Indiase kunst. Later keerde zij terug naar Lucknow en voltooide zij een cursus voor gevorderden in conservering.

Jaishree zegt dat The Adyar Library and Research Centre anders is dan vele andere bibliotheken, omdat de verzameling een aantal oude, zeldzame boeken en manuscripten bevat die nergens anders te vinden zijn. Veel exemplaren zijn de enig nog bestaande. Boeken die vóór 1939 zijn uitgegeven mogen niet worden uitgeleend, maar kunnen ingezien worden in de leeskamer.

W i e i s . . .

De stichter van de TS, kolonel H.S. Olcott, verzamelde zeldzame manuscripten en geschriften uit (particuliere) huizen en dorpen. In vroeger tijden plachten vele mensen hun palmbladmanuscripten te bewaren in de pujakamer te bewaren als symbool van de goddelijkheid en de verering ervan (puja = eredienst). Zij werden beschouwd als familieschatten.

Het schrift van sommige van deze vroege manuscripten was vervaagd en in sommige gevallen geheel verdwenen door roet, stof en ultraviolet licht. Kolonel Olcott verzamelde ook manuscripten uit Sri Lanka en andere delen van de wereld, dat was zijn hartstocht. Een aantal van deze manuscripten wordt bewaard in de toonkamer van de Adyar Library. In het verslag van de Theosophical Convention van 1890 schreef Olcott: *'Dat kind van mijn hersens, die hoop van mijn hart, de Adyar Library.'*

In de Adyar Library worden ongeveer 18.000 tot 20.000 manuscripten bewaard, zowel op palmblad als op papier, en ongeveer twee lakhs boeken (1 lakh telt 100.000). De Library

heeft naast Jaishree circa 20 à 25 medewerkers in dienst waarvan er enkele gespecialiseerd zijn in het restaureren, schoonmaken en opnieuw van inkt voorzien van de palmbladmanuscripten. Eerst worden de manuscripten schoongemaakt en later wordt houtskool erin vastgelijmd met organische gom. Het materiaal dat hierbij gebruikt wordt zet zich vast in de perforaties en wordt zichtbaar met behulp van houtskoolpoeder. Als papier geel en bros is geworden kan dit gerepareerd worden. De brosheid komt door het zuur in het papier en tegenwoordig kunnen spuitbussen gebruikt worden om het zure papier te neutraliseren. Dit proces heet ontzuring. Door de gebruikte chemicaliën is het ontzuurde papier heel kwetsbaar, maar het kan gelamineerd worden, waardoor het intact blijft. Het handmatig lamineren is omkeerbaar, dus wanneer er na een aantal jaren verslechtering optreedt, kan dit teruggedraaid worden. Alle conserveringswerk zou een minimale interventie moeten kennen. Wanneer er geconserveerd wordt, zou dit reversibel moeten zijn. Fungus

(schimmel) is geen groot probleem in het Indiase klimaat, aangezien alleen oktober en november vochtige maanden zijn. De afdeling manuscripten van de bibliotheek heeft een adequate luchtverversing.

Jaishree vertelt dat zij zich soms 'voelt als een chirurg' bij het onderzoeken, uit elkaar halen en restaureren van zeldzaam en kostbaar materiaal dat in de bibliotheek bewaard wordt. Zelfs wanneer een volledig document aan stukken ligt kan dit weer door lamineren hersteld worden en uiteindelijk is niet meer na te gaan dat het beschadigd is geweest. Gaten in het papier kunnen opgevuld worden met een uitgebreide methode van het gebruik van vezels, gemaakt van handschept papier en het gebruik van een speciale gom.

Jaishree woont regelmatig logebijeenkomsten bij, doet bij ceremoniële gelegenheden aan monotoon zingen (dit wordt 'chanting' genoemd), organiseert gemeenschappelijke zangbijeenkomsten in de School of the Wisdom, woont studiekampen bij en is lid van andere soortgelijke activiteiten op en buiten het terrein van de TS.

AMI

U zult niet toestaan dat uw zintuigen
een speelplaats maken van uw bewustzijn.

H.P. Blavatsky, De Stem van de Stilte

Ways of meditation Een retraite met Trân-Thi-Kim-Diêu

Kim-Diêu was net terug van een reis door de Gobi woestijn, toen zij op het ITC in augustus 2008 voor 30 deelnemers een geïnspireerde retraite gaf. Het doel van de retraite was om samen te werken om de geest tot rust te brengen, wat het begin is van juiste handeling. De retraite was gebaseerd op aandachtigheid, meditatie en meditatie onderzoek. De retraite maakte veel los en de natuur reageerde met hevige regens die meer wegspoelden dan alleen maar stof. Onze geesten werden in een harmonieuze en inspirerende omgeving gezuiverd van de chaos van ieder dag.

Iedere dag begon met een meditatie voor het ontbijt. Na het stille ontbijt gaf Kim-Diêu een introductie die werd gevolgd door verder onderzoek door middel van vragen van de deelnemers. Na de lunch deden we ervaring op met verschillende soorten meditatie, zittend en lopend. We hadden de ervaring dat we aandacht moesten besteden aan onze adem-

haling gedurende de meditatie. In de avond zagen we video's van Krishnamurti die te maken hadden met de onderwerpen van de dag.

In de vier lezingen die Kim-Diêu gaf besprak zij verschillende onderwerpen rond het thema meditatie. Meditatie vormt de basis voor spirituele groei, om stilte te ervaren, als voedsel voor de ziel. De basis voor meditatie is een juist ethisch leven te leiden in handeling, spraak en geest. Dit vraagt discipline. Het betekent bij te dragen aan de harmonie van het Universum (hetgeen een feit is) door af te zien van ons ego en door aandacht te hebben voor anderen. Kim-Diêu besprak verschillende meditatietechnieken en gaf een interessante uiteenzetting over het meditatie-diagram van H.P. Blavatsky.

Theosofische LSD

Gedurende de dialogen deed Kim-Diêu van haar brede ervaringen en diepe inzicht in spiritueel leven en gaf veel inspirerende commentaren. Bovendien werd opnieuw bevestigd dat voedsel voor de ziel gepaard gaat met humor. Gedurende één van de

Agenda Nederland

april 2009

- 4 Naarden, voorjaarsdag
TVN *Scheppende krachten in de natuur en in de mens*, met Hans van Aurich en Gert Jan van der Steen
18 Amsterdam, studiegroep
De Mahatma Brieven

mei 2009

- 16 Amsterdam, nationale studiegroep *De Geheime Leer*
23 Bilthoven, Conferentieoord Renova, *Geroepen door het wereldhart*, georganiseerd door de Bibliotheca Philosophica Hermetica

juni 2009

- 13 Amsterdam, nationale studiegroep *De Mahatma Brieven*

juli 2009

- 25 en 26 ITC Naarden, seminar *Ancient Egyptian Esotericism and the underlying Theosophical Gnosis*, door John Gordon (Engelstalig)

augustus 2009

- 27-30 Naarden, silent retreat *Steps to Spiritual Realisation* met Trân-Thi-Kim-Diêu (Engelstalig)

november 2009

- 14 en 15 najaarsweekend
TVN

De nationale studiegroepen vinden plaats in de Tolstraat te Amsterdam.

*Voor nadere inlichtingen over alle genoemde activiteiten kunt u contact opnemen met de TVN.: 020-6765672.
Zie ook www.theosofie.nl.*

V e r e n i g i n g s n i e u w s

bijeenkomsten introduceerde zij 'theosofische LSD': Listen, See and Drop (luister, zie, en laat vallen). We moesten leren om al onze boekenwijsheid te laten vallen gedurende de dialogen, zodat deze meer gericht konden zijn op onze eigen inzichten en ervaringen.

"Zwijgen is goud"

De uitdrukking "zwijgen is goud" was een belangrijk onderdeel van de retraite, daar van de deelnemers werd verwacht om in stille aandacht te blijven. Gingen we voor dat goud? Ja en nee. Zwijgen was goud, maar er was ook een toenemende behoefte om (zachtjes) te praten en ervaringen uit te wisselen. Veel deelnemers ontmoeten elkaar slechts een keer per jaar en gedeelde vriendschap en ervaringen blijkt soms meer waard te zijn dan "goud". De opmerking van een van de deelnemers: "Deze ervaring en zoektocht is waar het echt om gaat. Dit is de toekomst van de Theosofische Vereniging".

Er is goed nieuws voor de deelnemers en voor hen die (nog) niet deel namen. Dit jaar wordt op 27 tot 29 Augustus weer een retraite georganiseerd met Tràn-Thi-Kim-Diêu met als titel "Steps to Spiritual Realisation". Meer informatie op de site van het ITC.

De retreat inspireerde Kim-Diêu om een gedicht op te dragen aan de deelnemers:

Aan iedere deelnemer van de retraite

*Rijdende op de steppe,
Naast mijn broeder
De wind, die onze verbrande
gezichten verkoelde
Veeg weg onze angst*

*Achter ons onze zoektocht,
talloos
Naast ons, de Gobi woestijn,
eindeloos
Hoog boven ons de hemel,
eindeloos
Overal om ons heen het mysterie
van de spirituele strijders*

*Weet je niet – mijn geliefde
Broeder
We rijden in de wind
Naar totale vrijheid
Kim-Diêu, zomer 2008*

[To each of the participants
of the retreat

*Riding on the steppes,
Next to my brother;
The wind cooling our sunburnt
faces,
Sweep out our fear.*

*Behind our past conquest,
numerous;
Beside, the Gobi desert,
endless;
High above the sky, endless;
All around the mystery
of the spiritual warriors.*

*Don't you know – my beloved
Brother
We are riding the wind
Towards total freedom]*

Verslag: A.H.

Agenda buitenland

maart 2009

20-22 Rome (Italië), seminar Italiaanse TS *Life after Life*
28 en 29 Parijs, seminar over de *Rig Veda*

april 2009

3-5 Tessin (Zwitserland) seminar, *Theosophy Applied in Daily Life*, met Zwitserse en Italiaanse TS

mei 2009

23 en 24 Ierland, conventie van All Ireland TS

juni 2009

11-13 Parijs, nationale conventie Franse TS, *The Music of the Universe- The Harmony of the Soul*, met Halldor Haraldsson (IJsland)
25-29 de zomerschool van de TS in IJsland wordt of in IJsland, of op het ITC in Naarden gehouden

juli 2009

9-15 Lippstadt (Duitsland), Duitse zomerschool *To Live Theosophy*, mogelijk met Mary Anderson

augustus 2009

1 Nottingham (Verenigd Koninkrijk), Engelse zomerschool, *Spiritual Awareness in the 21st Century*

Adyar, India, december 2008, 133^e internationale conventie

Thema: Action without Attachment (handelen zonder gehechtheid)

Bij deze conventie was Nederland met vier personen weer goed vertegenwoordigd. Er waren 1263 leden uit meer dan 20 landen naar het "huis van de meesters" in Adyar gekomen. Dat dit enorm veel inspanning van de werkers en organisatoren vergde moge duidelijk zijn; zo lagen de tuinen er weer geweldig bij en Leadbeater Chambers, het gastenverblijf van de meeste Europeanen, was deels geschilderd. Op eerste kerstdag vond zoals gebruikelijk de grote internationale algemene raadsvergadering plaats, the general council, met de aanwezige landelijke voorzitters en toegevoegde leden. Op tweede kerstdag, vrijdag 26 december 2008, opende onze internationale presidente Radha Burnier de conventie om 8 uur 's morgens, na de gebeden van de religies en na de aanroep tot eenheid "O, verborgen leven" van Annie Besant. Er stond weer veel op het programma, zoals de lezing theosofie en wetenschap, *De wetenschap van spiritualiteit*, door professor

B.M. Hegde (India); Dara Tatray (Australië) sprak over *Verrijking van de erfenis van onze vaders*; de lezing van professor R.C. Shinde (India) heette *Wat veroorzaakt gehechtheid?*; professor P. Krishna (India) hield de openbare lezing *Handelen en verandering*; professor K.V.K. Nehru (India) hield een powerpointpresentatie over *Menselijke evolutie- het goddelijke plan*; er waren drie symposiumlezingen over het thema van de conventie door Navin Shah (Oost- en Centraal Africa), Dusan Zagar (Slovenië) en Marcos Resende (Brazilië); de Besantlezing ging over boeddhisme door de oorspronkelijk uit Nederland komende monnik Olande Ananda (Sri Lanka); er waren symposiumlezingen over het thema *De Wijzen zijn zonder gehechtheid* door Ricardo Lindemann (Brazilië), professor C.A. Shinde (India) en Erica Letzerich Georgiades (Griekenland); de openbare lezing *Het Pad van ernstige aspiranten* werd gegeven door Edi Bilimoria (India en Groot Brittannië); Colin Price (Groot Brittannië) hield een lezing over *Actie en Reactie*; er was een toelichting over theosofie in de praktijk door drie leden van de Theosophical Order of Service, de theosofische orde van dienst-

Agenda loges en centra

Voor nadere inlichtingen kunt u contact opnemen met de betreffende loges/centra (zie adressenpagina).

april 2009

Amersfoort

- 6 Het leven zelf als leraar en leidende kracht, verdiepingsavond, Elly Kooijman
- 20 *De scheppende stilte* van Rohit Mehta, studieavond

Amsterdam

- 18 *Vrijheid van denken*, openbare bijeenkomst, Fay van Ierlant
- 28 *De yoga-sutra's van Patanjali*, groepsstudie

Apeldoorn

- 9 *Boeddhisme in alle eenvoud*, studieavond

Arnhem

- 6 *De Geheime Leer*, studiegroep, Ineke Vrolijk
- 20 Astrologie als weg naar het "Ken Uzelve" lezing, Paula Schreurs
- 27 Indiase filosofie, cursus, Shreeniwas Aiyer

Assen

- 20 *De Geheime Leer*, studieavond, Bianca Kicken

Den Haag

- 6 De eenheid van de wereldreligies, Wim Leys
- 11 *De Geheime Leer*, cursus, Ineke Vrolijk
- 20 Gespreksavond
- 27 *De yoga sutra's van Patanjali*, studieavond, Ronald Engelse

Wist u dat in de Tolstraat 154 te Amsterdam niet alleen het hoofdkantoor van de TVN is gevestigd, maar ook de 'theosofische boekhandel Adyar' en de 'theosofische bibliotheek' met een unieke collectie theosofische, religieuze en esoterische literatuur?

V e r e n i g i n g s n i e u w s

baarheid; de lezingen van Linda Oliveira (vice-president, afkomstig uit Australië) en Pedro Oliveira (Brazilië en Australië) vielen uit doordat zij tijdens de conventie den- gue opliepen (iedereen was behoorlijk bezorgd en we hopen op hun spoedige vol- ledige herstel). De Indiase wetenschapper M. Srinivasan viel in met een zeer gedetail- leerde inleiding over onder- zoek naar paranormale ver- schijnselen.

Op woensdagochtend 31 december 2008 sloot de pre- sidente de conventie, waarna Mrs. Manju Sundaram nog de mantra reciteerde die eindigt met 'Om, shanti shanti shanti'.

Veel van de gegeven inlei- dingen zullen verschijnen in *The Theosophist* en zullen mogelijk vertaald worden voor *Theosofia*. Leden die op dit moment al geïnteresseerd zijn kunnen de verkorte ver- sies lezen in de Engelstalige *Daily News Bulletins* van deze conventie die te leen zijn in de theosofische bibliotheek in de Tolstraat in Amsterdam.

Els Rijnker

Stanza's in *Theosofia*

Zoals u gemerkt heeft staat er iedere keer één van de Stanza's van Dzyan in *Theo- sofia*.

Voor de Nationale Ge- spreksgroep Geheime Leer schreef Fay van Ierlant het volgende.

Ook in 2009 zullen we bezig zijn met het geestelijk inzicht in de Stanza's van Dzyan.

De Stanza's van Dzyan spreken in symbolen en lo- pen poëtisch in elkaar over. Je kunt ze niet uit hun con- text lichten en los van elkaar bekijken. Het is noodzakelijk het natuurlijk verlopend scheppingsproces vanaf Stan- za I in Deel I Kosmogenezis, steeds in gedachten te hebben en voortdurend in de gaten te houden. Het kan je de mogelijkheid geven om je te realiseren dat:

Al het leven voortkomt uit Een Beginsel, waardoor al het leven tijdens een mani- festatie altijd met elkaar in relatie staat. Ga dat zien, ga die relaties waarnemen en dat natuurlijk verlopend pro- ces, dat nog steeds in en om ons bezig is. Bijt je niet vast in termen, in meningen van je- zelf of van anderen maar doorbreek die geregeld en houd je denken soepel en be- wegend en vooral onderzoe- kend. Een onderzoekende houding in je eigen leven is van groot belang voor je in- zicht in het geheel.

Het *Ene* Beginsel wordt aangegeven in de *Proloog van de Geheime Leer* en als de *Ene* Oorzaak verbindt dat *Ene* Beginsel al het leven in broe- derschap maar we zijn ons daar meestal niet van be- wust. Het Beginsel polari- seert zich, het verdeelt zich niet, het polariseert in een deel dat geest blijft en in een

Groningen

20 *Theosofie* van Rudolf Steiner, studieavond

Haarlem

10 *De Geheime Leer*, studie- avond

Naarden

14 *Vivekacûdâmani*, studie- avond

Rotterdam

7 *De Vivekacûdâmani* van Shankara, lezing, Guus Brohm

14 *De Geheime Leer*, studie- avond, Ineke Vrolijk

21 *De Stem van de Stilte*, stu- dieavond, Ronald Engelse

Utrecht

3 *Een weg tot zelfontdekking*, studiegroep

17 *De aldoordringende Kracht van de Stem van de Stilte*, lezing, Wim van Vledder

Zuid-Limburg

2 *Astrologie* cursus, Ine Hoeymakers

5 Hoe kun je in deze tijd een Graalsmens worden? lezing, Roland van Vliet

16 *De Geheime Leer* deel I, cursus, David Roef

23 *Astrologie* cursus, Ine Hoeymakers

29 *De Stem van de Stilte*, cursus, David Roef

Zwolle – loge

19 *Gespreksbijeenkomst*

Zwolle – centrum Lanoe

7 *Vrijheid van denken*, thema-avond

21 *De Geheime Leer*, studie- avond, Wies Kuiper

mei 2009

Amersfoort

11 Witte Lotusdag, herden- king van mevr. Blavatsky

V e r e n i g i n g s n i e u w s

deel dat in samenwerking met de puur geestelijke pool de materie gaat veroorzaken. De samenwerking tussen de polen wordt veroorzaakt door Fohat, de energie die het pure geestelijke verbindt met het geestelijke dat werkt in de materie.

Het eerste dat daaruit te voorschijn komt is het universele denkvermogen, Mahat, de blauwdruk, het plan voor die samenwerking. Het periodieke universele denkvermogen komt voort uit de eeuwige goddelijke gedachte, tijdens een periode van manifestatie ook wel een manvantara genoemd. De goddelijke gedachte is eeuwig, het universele denkvermogen is het vanuit de goddelijke gedachte aangepaste, periodiek mogelijke plan voor de manvantara die op dat moment gemanifesteerd wordt. Het plan voor een manvantara groeit uit het plan van de vorige manvantara omdat er wordt opgepakt daar waar we gebleven waren. Dat plan, die blauwdruk, ligt in het universele denkvermogen, Mahat.

Het doel van dit alles is het evolueren van het veld van bewustzijn op weg naar een totaal bewust heelal, totaal bewust van het goddelijk plan en daaraan bewust deelnemend.

De mens is degene die verantwoordelijk is voor het groeiend bewustzijn van het heelal omdat het denkvermogen van de mens nu, aansluiting kan krijgen met de geestelijke gebieden waar het plan ligt door zijn mogelijke verbinding met Mahat via zijn eigen Buddhi Manas.

We zijn nu bij Stanza IV Anthropogenesis Deel II. We gaan zien hoe er langzaam een instrument wordt voortgebracht uit het materiaal dat tijdens Kosmogenezis in Deel I, ontstond, waarmee de wordende mens zijn verantwoordelijkheid zal kunnen opnemen nadat halverwege het derde wortelras de aansluiting met zijn geestelijke beginselen heeft plaats gehad. Dat gaat gebeuren in Stanza VII sloka 27 van Anthropogenesis.

Voorankondiging Rome, Italië, 10-15 juli 2010, Wereldcongres van de Theosophical Society Thema: *Unity and Brotherhood* (eenheid en broederschap)

Van 10 tot 15 juli 2010 zal het wereldcongres van de Theosophical Society in Europa gehouden worden, in het Summit International Conference Hotel and Resorts in Rome. De prijs is per

Amsterdam

16 Lotusdag, afsluiting van het seizoen, voor leden

Apeldoorn

7 Witte Lotusdag, afsluiting van seizoen

Arnhem

4 *De Geheime Leer*, studiegroep, Ineke Vrolijk

11 Witte Lotusdag, voor leden

18 *Bhagavad Gita* cursus, Ineke Vrolijk

25 Indiase filosofie, cursus, Shreeniwas Aiyer

Den Haag

9 *De Geheime Leer*, cursus, Ineke Vrolijk

Groningen

11 Witte Lotusdag, voor leden

25 Afsluiting logejaar, voor leden

Haarlem

9 *De Geheime Leer*, studieavond

Naarden

5 Witte Lotusdag, voor leden

Rotterdam

5 Witte Lotusdag, voor leden

12 *De Geheime Leer*, studieavond, Ineke Vrolijk

19 Tibetaanse tantra-meditatie, lezing, Aad van der Wekke

26 *De Stem van de Stilte*, studieavond, Ronald Engelse

Utrecht

1 *Een weg tot zelfontdekking*, studiegroep

U kunt schenkingen doen aan de TVN, aftrekbaar voor uw aangifte inkomstenbelasting.

Ook legateren aan de TVN is een mogelijkheid.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met de penningmeester van de TVN.

V e r e n i g i n g s n i e u w s

persoon €80 per dag, alles inbegrepen, gebaseerd op een tweepersoonskamer. De Italiaanse afdeling neemt de servicekosten voor haar rekening. Er is een mogelijkheid om enige dagen langer te reserveren.

Het hotel ligt gunstig ten opzichte van het vliegveld en in de directe nabijheid is een treinstation dat je tot midden in de stad Rome brengt.

De vorige wereldcongressen waren in Sydney, Brazilië en Kenia, maar een congres in Europa, zo pal naast de deur geeft ons de mogelijkheid om daar in groten getale aan deel te nemen: allemaal sparen dus!!!

Nadere informatie zal te zijner tijd verschijnen in *Theosofia*, op en zal beschikbaar zijn bij het hoofdkantoor in de Tolstraat in Amsterdam.

Voorankondiging Naarden, 27-30 augustus 2009, Steps to Spiritual Realisation.

Van donderdag 27 tot en met zondag 30 augustus is er in het Internationaal Theosofisch Centrum in Naarden weer een 'silent retreat' (retraite met zwijgzame momenten) met de voorzitter van de Europese Federatie van de Theosophical Society,

Trân-Thi-Kim-Diêu. Dit is een vervolg op de eerdere retraites *Foundations of Wisdom* (in 2007) en *Ways of Meditation* (in 2008, een verslag hiervan vindt u in deze *Theosofia*).

Het thema is dit keer *Steps to Spiritual Realisation*. De voertaal is Engels.

De volgende vragen zullen belicht worden: Wat is spirituele realisatie? Kan dit op geleidelijke wijze bereikt worden, of kan het ineens plaatsvinden? Kan het dualistische, logisch redenerende denkvermogen ooit spiritueel zijn? Er is geen stap tot realisatie en toch ...

Drie belangrijke aspecten van spirituele realisatie zullen onderzocht worden: moraal, intellect en liefde.

's Ochtends zal er gemediteerd worden met het *Meditatiediagram* van H.P. Blavatsky als leidraad (zie voor nadere informatie over het meditatiediagram ook de volgende artikelen: Mary Anderson in *Theosofia* juni 2004 en Roger Price in *Theosofia* oktober 2005 met *Het Meditatiediagram van HPB en het Proces van Spirituele Transformatie*).

In de komende *Theosofia* zult u het programma voor deze retraite vinden met nadere informatie.

8 Witte Lotusdag, herdenking sterfdag mevr. Blavatsky

Zuid-Limburg

3 Psychognomie, workshop, Annette Müller

7 Astrologie cursus, Ine Hoeymakers

14 *De Geheime Leer* deel I, cursus, David Roef

27 *De Stem van de Stilte*, cursus, David Roef

28 Astrologie cursus, Ine Hoeymakers

Zwolle – centrum Lanoe

5 Witte Lotusdag, sluiting werkjaar

juni 2009

Arnhem

8 *De Geheime Leer*, studiegroep, Ineke Vrolijk

Den Haag

13 *De Geheime Leer*, cursus, Ineke Vrolijk

Rotterdam

2 Mystagogie, lezing, Bep Meereboer

9 Mozart en Die Zauberflöte, lezing, Adri van Houten

16 *De Stem van de Stilte*, studieavond, Ronald Engelse

Zuid-Limburg

4 Astrologie cursus, Ine Hoeymakers

14 Morfogenetische velden: wetenschappelijke, filosofische en spirituele aspecten, lezing, prof. Hans Gerding

18 *De Geheime Leer* deel I, cursus, David Roef

24 *De Stem van de Stilte*, cursus, David Roef

25 Astrologie cursus, Ine Hoeymakers

Hebt u aan alle levensregels voldaan,
u die zulke hoge verwachtingen hebt?

H.P. Blavatsky, *De Stem van de Stilte*

Drie Wegen, één Pad

*De Sterm van de Stilte,
Licht op het Pad en
Aan de Voeten van de Meester*
H.P. Blavatsky, M. Collins,
Alcyone (J. Krishnamurti)

UTVN 2006; 224 blz., geb.
ISBN 978 90 6175 088 8
Prijs € 20,50

Drie theosofische standaard-
werken in één. Met een korte
levensbeschrijving van elk van
de auteurs.

Het doel van deze werken
beperkt zich niet slechts tot een
algemeen gevoel van welzijn,
maar is uiteindelijk om een
omvattend beeld te geven van
de heiligheid van het leven en
een helpende hand te zijn voor
de innerlijke mens die worstelt
om zijn ware gedaante aan de
wereld te tonen.

Studies in *Licht op het Pad*,
door Mabel Collins,
'een der kostbaarste
juwelen van de moderne
theosofie'. Genoemd
werk - geheel opgeno-
men - bestaat uit dertig
aforismen die geeste-
lijke lering van diepe
betekenis bevatten. Dit
boekje van Rohit Mehta
is ontstaan uit een serie
toespraken, gehouden in
het hoofdkwartier van de
Theosophical Society te
Benares.

Zoek naar de Weg

Rohit Mehta

UTVN 1977, 2e druk,
146 blz., paperback,
ISBN 90-6175-041-5.
Prijs: € 4,25

Op de Drempel van het Heilige Pad

Een psychologisch commentaar op
Licht op het Pad
Joy Mills

UTVN 2004; 188 blz., paperback
ISBN 978 90 6175 086 4; Prijs € 13,50

Het idee van een heilig pad is in alle reli-
gieuze tradities te vinden. Het gaat uit van
een doel dat tal van benamingen heeft:
Zelfrealisatie, verlichting, moksha, satori,
bevrijding of redding. Mills spreekt helder,
met ernst en met psychologisch inzicht
over zaken die gericht zijn op de serieuze
zoeker naar spiritualiteit. Zij laat zien dat de
oude wijsheid nog altijd actueel is.

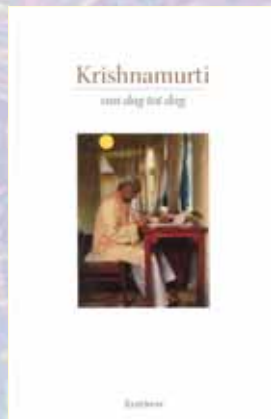
Theosofische boekhandel Adyar

Tolstraat 154, 1074 VM Amsterdam
tel. (020) 676 56 72; fax (020) 675 76 57
e-mail: books@theosofie.nl; website: www.theosofie.nl
openingstijden: di. t/m vr. 13.00-17.30, za. 13.00-17.00 uur
een boekenlijst wordt u op aanvraag toegestuurd

Krishnamurti van dag tot dag

Jiddu Krishnamurti

Synthese, 2008
ISBN 978 90 6271046 1
400 blz., gebonden
Prijs € 19,95

365 tijdloze meditatie's, één voor iedere dag, gaan over vrijheid, gezag, afhankelijkheid, conditionering, liefde, religie en vele andere onderwerpen. Het is een verzameling gedachten, uitspraken en inzichten van Krishnamurti die ons leven kan verrijken. Dit geldt zowel voor hen die al eerder met Krishnamurti kennismaakten, als voor degenen die via dit boek voor het eerst met zijn inspirerende wijsheid in aanraking komen.

De Scheppende Stilte

Rohit Mehta

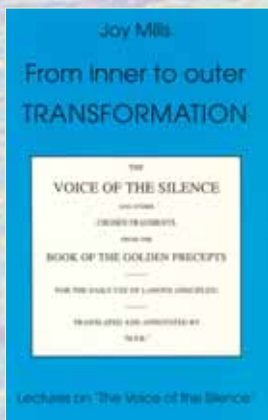
UTVN 1977, 2e druk,
189 blz., paperback,
ISBN 90-6175-029-6.
Prijs: € 4,25

Overpeinzingen over *De Stem van de Stilte*, door H.P. Blavatsky, 'een van de merkwaardigste boeken die ooit over het geestelijk leven zijn geschreven'. H.P.B. geeft in dit werk de mystieke leer van de Boeddha en de leer van de vedanta weer. Beide zijn nagenoeg identieke wijsgerige stelsels. Zo noemt zij vedanta vergeestelijkt boeddhisme en boeddhisme radicaal vedantisme.

From Inner to Outer Transformation

Lectures on
The Voice of the Silence
Joy Mills

UTVN 2002, 2e druk,
94 blz., paperback,
ISBN 90-6175-083-0.
Prijs: € 7,25

Joy Mills bespreekt in een serie lezingen in het Engels de oorsprong en de beoogde lezer van *De Stem van de Stilte* door H.P. Blavatsky, een boek waarin wij worden aangemoedigd ons standpunt te verdiepen tot een alomvattend beeld van het universum dat de verwerkelijking tot stand brengt van de eenheid van al het bestaande.

Doeleinden van de Theosofische Vereniging:

Het vormen van een kern van de universele broederschap der mensheid zonder onderscheid van ras, geloof, geslacht, kaste of huidskleur.

Het aanmoedigen van de vergelijkende studie van godsdienst, wijsbegeerte en wetenschap.

Het onderzoeken van de onverklaarde wetten in de natuur en van de vermogens die in de mens latent aanwezig zijn.